

Lagrådsremiss

Hörande och tillfälligt överförande vid handläggning av en arresteringsorder

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 30 april 2026

Gunnar Strömmer

Ida Kärnström
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Lagrådsremissen innehåller i huvudsak förslag till ändringar i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Syftet med ändringarna är att förtydliga det svenska genomförandet av regelverket i vissa delar och anpassa det till EU-domstolens praxis. Förslagen innebär bl.a. följande:

- Om en arresteringsorder avser lagföring, ska den eftersökte på begäran av den utfärdande myndigheten antingen kunna höras i den verkställande staten eller överföras tillfälligt till den utfärdande staten.
- Om den eftersökte skyddats av privilegier eller immunitet i Sverige, ska de tidsfrister som gäller för ett ärende om överlämnande räknas från och med den dag tingsrätten har fått information om att privilegierna eller immuniteten upphört.
- Det ska krävas samtycke från den utfärdande staten för att ett överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd ska kunna vägras och påföljden i stället verkställas i Sverige.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2026.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder	12
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket	16
3	Ärendet och dess beredning	18
4	Behovet av ändringar i fråga om hörande eller tillfälligt överförande samt i fråga om privilegier och immunitet	19
4.1	Möjlighet att tillfälligt överföra eller höra den eftersökte i Sverige i avvaktan på beslut	19
4.1.1	Den europeiska arresteringsordern	19
4.1.2	Den nordiska arresteringsordern	20
4.1.3	Handels- och samarbetsavtalet	21
4.2	Privilegier och immunitet	22
4.2.1	Den europeiska och nordiska arresteringsordern	22
4.2.2	Handels- och samarbetsavtalet	23
5	Hörande eller tillfälligt överförande i avvaktan på beslut om överlämnande	24
5.1	Den eftersökte ska få höras eller överföras tillfälligt	24
5.2	Villkor och förfaranderegler vid ett tillfälligt överförande	29
5.3	Villkor och förfaranderegler vid ett hörande i avvaktan på beslut	33
6	Privilegier och immunitet	35
6.1	Olika typer av privilegier och immunitet	35
6.2	Tidsfrister och upphävande av privilegier och immunitet enligt en europeisk arresteringsorder	36
6.3	Tidsfrister och upphävande av privilegier och immunitet enligt en nordisk arresteringsorder	39
6.4	Tidsfrister och upphävande av privilegier och immunitet enligt handels- och samarbetsavtalet	40
7	Krav på samtycke från den utfärdande staten och ändring av en obligatorisk vägransgrund	42
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	47
9	Konsekvenser	48
10	Författningskommentar	50

10.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.....	50
10.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder.....	57
10.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket.....	62
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Handläggningen av en arresteringsorder i fråga om hörande eller tillfälligt överförande före ett beslut om överlämnande och om privilegier och immunitet	64
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	65
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	77

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder,
2. lag om ändring i lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder,
3. lag om ändring i lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

dels att 2 kap. 4–6 §§, 4 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 9 §§, 6 kap. 8 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 1 och 3 §§, och rubriken närmast före 8 kap. 1 §, ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 2 § ska lyda ”Strafftrösklar” och att rubriken närmast före 4 kap. 4 § ska lyda ”Lagens tillämpning i förhållande till de nordiska staterna i vissa fall”,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 5 kap. 5 a–5 c §§, och närmast före 5 kap. 5 a §, en ny rubrik av följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2025/26:246 *Föreslagen lydelse*

2 kap.

4 §¹

Överlämnande ska vägras om

1. den eftersökte enligt 1 kap. 6 § brottsbalken inte hade kunnat dömas till påföljd för den aktuella gärningen,

2. det skulle strida mot den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna eller de tilläggsprotokoll till konventionen som gäller som lag i Sverige,

3. gärningen omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen, eller

4. gärningen har prövats genom en dom som fått laga kraft i en medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge och, vid en fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet.

4. gärningen har prövats genom en dom som fått laga kraft i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid en fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

Överlämnande för en gärning får vägras om

1. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har beslutats att inte åtala för gärningen,

¹ Senaste lydelse 2024:43.

² Senaste lydelse 2025:160.

2. gärningen har prövats genom en dom som fått laga kraft i en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen, *Island eller Norge* och, vid en fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,

2. gärningen har prövats genom en dom som fått laga kraft i en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid en fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,

3. en förundersökning har inletts eller ett åtal har väckts i Sverige för gärningen,

4. gärningen har begåtts i Sverige och påföljd inte längre får dömas ut enligt svensk lag på grund av preskription, eller

5. den europeiska arresteringsordern avser verkställighet av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut efter en förhandling där den eftersökte inte var personligen närvarande och den utfärdande myndigheten inte har bekräftat att något av villkoren i artikel 4a.1 i rambeslutet är uppfyllt.

6 §³

Rätten får besluta att den frihetsberövande påföljd som den europeiska arresteringsordern avser ska verkställas i Sverige, om

1. den eftersökte är svensk medborgare eller bosatt i eller uppehåller sig i Sverige,

2. den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige, *och*

2. den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige,

3. den eftersöktes sociala återanpassning underlättas om påföljden verkställs i Sverige.

3. den eftersöktes sociala återanpassning underlättas om påföljden verkställs i Sverige, *och*

4. *den utfärdande staten samtycker till att påföljden ska verkställas i Sverige.*

4 kap.

3 §

Om en arresteringsorder har skickats direkt enligt 1 § eller om det på annat sätt framkommer att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, *skall* åklagaren utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år *skall* det

Om en arresteringsorder har skickats direkt enligt 1 § eller om det på annat sätt framkommer att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, *ska* åklagaren utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år *ska* det

dessutom utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Utredningen *skall* bedrivas *med skyndsamhet*. Den tidsfrist som kan komma att gälla för tingsrätten enligt 5 kap. 3 § *skall* beaktas vid utredningen.

dessutom utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Utredningen *ska* bedrivas *skyndsamt*. Den tidsfrist som kan komma att gälla för tingsrätten enligt 5 kap. 3 § *ska* beaktas vid utredningen.

Om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet som riksdagen eller en svensk myndighet kan upphäva, ska åklagaren snarast möjligt begära att privilegierna eller immuniteten upphävs.

5 kap.

3 §⁴

Tingsrätten ska meddela beslut i fråga om överlämnande senast trettio dagar efter det att den eftersökte har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast trettio dagar efter det att den eftersökte har underrättats om innehållet i arresteringsordern.

Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, ska beslutet meddelas senast tio dagar efter det att samtycket har *avgetts*.

Om den eftersökte samtycker till ett överlämnande, ska beslutet meddelas senast tio dagar efter det att samtycket har *lämnats*.

Om den eftersökte har skyddats av privilegier eller immunitet avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet i Sverige, ska fristerna i första och andra stycket räknas från och med den dag tingsrätten har informerats om att privilegierna eller immuniteten upphört.

Tingsrätten får, om det finns särskilda skäl, meddela sitt beslut senare än vad som sägs i första eller andra stycket.

Om det finns särskilda skäl får tingsrätten meddela sitt beslut senare än vad som sägs i första eller andra stycket.

Åtgärder före beslut om överlämnande

5 a §

Före ett beslut om överlämnande i fråga om en arresteringsorder som avser lagföring, ska rätten på

⁴ Senaste lydelse 2011:1177.

begäran av den utfärdande myndigheten besluta att den eftersökte antingen

1. hörs av en åklagare enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte något annat följer av denna lag, eller

2. överförs tillfälligt till den utfärdande medlemsstaten på villkor att han eller hon ska återföras till Sverige för att närvara vid en förhandling som rör överlämnandet.

Ett förhör eller ett överförande av den eftersökte ska genomföras enligt villkor som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

En företrädare för den utfärdande medlemsstaten ska delta vid ett förhör enligt första stycket 1 och får med åklagarens samtycke ställa frågor direkt till den som hörs.

5 b §

Tingsrätten ska för prövningen av en begäran om tillfälligt överförande eller hörande i avvaktan på beslut om överlämnande hålla förhandling om den eftersökte begär det och det inte är uppenbart obehövligt.

Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad ska han eller hon inställas.

5 c §

Polismyndigheten ska biträda vid verkställighet av ett beslut om tillfälligt överförande. Om den som ska överföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att överförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

9 §⁵

Ett beslut att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 6 § får inte överklagas. Har den eftersökte samtyckt till överlämnande enligt 4 kap. 9 § får beslutet om överlämnande inte överklagas.

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut krävs prövningstillstånd, om beslutet innebär att ärendet avgörs eller utgör ett sådant beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av ett slutligt beslut.

Ett beslut att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 3 § 7 får inte överklagas. Har den eftersökte samtyckt till överlämnande enligt 4 kap. 9 § får beslutet om överlämnande inte *heller* överklagas.

6 kap.

8 §⁶

Om överlämnande har beviljats enligt denna lag och en rättslig myndighet i den medlemsstat dit överlämnande har skett gör en framställning till åklagaren om tillstånd

1. att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av överlämnandet, eller

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge överlämna den som har överlämnats från Sverige, prövas *ärendet* med tillämpning av 2–5 kap. Behörig tingsrätt är den som prövade frågan om överlämnande.

Vad som i 2–5 kap. sägs om tvångsmedel och frister ska inte tillämpas i de fall som avses i första stycket. Offentlig försvarare ska förordnas för den som har överlämnats. Den som har överlämnats ska ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Tingsrätten prövar om det finns skäl att hålla en muntlig förhandling.

Om *ett* överlämnande har beviljats enligt denna lag och en rättslig myndighet i den medlemsstat dit *överlämnandet* har skett gör en framställning till åklagaren om *något av följande* tillstånd, prövas ärendet med tillämpning av 2, 4 eller 5 kap.:

1. *tillstånd* att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av överlämnandet, eller

2. *tillstånd* att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge överlämna den som har överlämnats från Sverige.

Behörig tingsrätt är den som prövade frågan om överlämnande.

Det som i 2, 4 och 5 kap. sägs om tvångsmedel och frister ska inte tillämpas i de fall som avses i första stycket. Offentlig försvarare ska förordnas för den som har överlämnats. Den som har överlämnats ska ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Tingsrätten prövar om det finns skäl att hålla en muntlig förhandling.

⁵ Senaste lydelse 2011:1177

⁶ Senaste lydelse 2011:1177.

Ett beslut enligt första stycket ska fattas inom trettio dagar från det att åklagaren har tagit emot framställningen.

7 kap.

1 §⁷

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § eller 7 § första stycket har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, tillämpas lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen, med undantag för 3 kap. 1–5 §§ den lagen. Vid tillämpning av 3 kap. 15 § den lagen krävs inte någon begäran från behörig myndighet i den andra staten för att tvångsmedel ska få användas.

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att den frihetsberövande påföljden ska verkställas i Sverige, får en fråga om häktning enligt 3 kap. 15 och 16 §§ lagen om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen tas upp på yrkande av åklagaren utan ett föregående beslut om anhållande.

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, ska en verkställbarhetsförklaring inte beslutas om den utfärdande medlemsstaten därefter motsätter sig att verkställigheten överförs.

8 kap.

Återförande av personer som har överlämnats till Sverige

Återförande av en person som har överförs tillfälligt eller överlämnats till Sverige

1 §⁸

Om en person har överlämnats till Sverige för att lagföras här på villkor att personen senare återförs till den andra staten, ska Polismyndigheten se till att den som har överlämnats återförs.

Polismyndigheten ska ansvara för att återföra en person som

1. har överförs tillfälligt till Sverige i avvaktan på beslut om överlämnande, eller

2. har överlämnats till Sverige för att lagföras här på villkor att personen senare återförs till den andra staten.

Om den som ska återföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att återförandet ska kunna genomföras, omhändertaras och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

⁷ Senaste lydelse 2024:43.

⁸ Senaste lydelse 2024:43.

3 §⁹

Om en svensk myndighet har utfärdat en europeisk arresteringsorder och den andra medlemsstaten har beslutat om överlämnande till Sverige, ska Polismyndigheten ansvara för transporten i Sverige.

Om en svensk myndighet har utfärdat en europeisk arresteringsorder och den andra medlemsstaten har beslutat om *ett tillfälligt överförande eller om ett överlämnande* till Sverige, ska Polismyndigheten ansvara för transporten i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2026.

⁹ Senaste lydelse 2017:129.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

dels att 2 kap. 6 §, 3 kap. 3 §, 4 kap. 3 och 9 §§, 6 kap. 1 § och 7 kap. 1 och 3 §§, och rubriken närmast före 7 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 4 kap. 5 a–5 c §§, och närmast före 4 kap. 5 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §¹

Rätten får besluta att den frihetsberövande påföljd som den nordiska arresteringsordern avser ska verkställas i Sverige, om

1. den eftersökte är svensk medborgare eller är bosatt i eller uppehåller sig i Sverige,

2. den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige, *och*

3. den eftersöktes sociala återanpassning underlättas om påföljden verkställs i Sverige.

2. den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige,

3. den eftersöktes sociala återanpassning underlättas om påföljden verkställs i Sverige, *och*

4. den *utfärdande staten samtycker till att påföljden ska verkställas i Sverige.*

3 kap.

3 §

Om en nordisk arresteringsorder har skickats direkt till åklagaren eller det annars är känt att den eftersökte befinner sig på en viss plats i Sverige, ska åklagaren skyndsamt utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. Den tidsfrist som gäller för tingsrätten enligt 4 kap. 3 § andra stycket ska beaktas. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år, ska det utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet som riksdagen eller en svensk myndighet kan upphäva, ska åklagaren snarast möjligt begära

att privilegierna eller immuniteten upphävs.

4 kap.

3 §

Samtycker den eftersökte till överlämnande, ska beslut i fråga om överlämnande meddelas senast tre dagar efter det att samtycket har lämnats.

Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, ska beslut i fråga om överlämnande meddelas senast tre dagar efter det att samtycket har lämnats.

I övriga fall ska tingsrätten meddela beslut i fråga om överlämnande senast fjorton dagar efter det att den eftersökte har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast fjorton dagar efter det att den eftersökte har underrättats om innehållet i den nordiska arresteringsordern.

Om den eftersökte har skyddats av privilegier eller immunitet avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet i Sverige, ska fristerna i första och andra stycket räknas från och med den dag tingsrätten har informerats om att privilegierna eller immuniteten upphört.

Om det finns särskilda skäl får beslutet meddelas senare än vad som sägs i första eller andra stycket. Beslutet ska då meddelas så snart det är möjligt.

Åtgärder före beslut om överlämnande

5 a §

Före ett beslut om överlämnande i fråga om en arresteringsorder som avser lagföring, ska rätten på begäran av den utfärdande myndigheten besluta att den eftersökte antingen

1. hörs av en åklagare enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte något annat följer av denna lag, eller

2. överförs tillfälligt till den utfärdande staten på villkor att han eller hon ska återföras till Sverige för att närvara vid en förhandling som rör överlämnandet.

Ett förhör eller ett överförande av den eftersökte enligt första stycket ska genomföras enligt villkor som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

En företrädare för den utfärdande staten ska delta vid ett förhör enligt första stycket 1 och får med åklagarens samtycke ställa frågor direkt till den som hörs.

5 b §

Tingsrätten ska för prövningen av en begäran om tillfälligt överförande eller hörande i avvaktan på beslut om överlämnande hålla förhandling om den eftersökte begär det och det inte är uppenbart obehövligt.

Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad ska han eller hon inställas.

5 c §

Polismyndigheten ska biträda vid verkställighet av ett beslut om tillfälligt överförande. Om den som ska överföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att överförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

9 §

Har den eftersökte samtyckt till överlämnande får beslutet om överlämnande inte överklagas. Ett beslut om att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 6 § får inte överklagas.

Har den eftersökte samtyckt till överlämnande får beslutet om överlämnande inte överklagas. Ett beslut om att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 4 § 4 får inte heller överklagas.

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut krävs prövningstillstånd, om beslutet innebär att ärendet avgörs eller utgör ett sådant beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av ett slutligt beslut.

Ett överklagande av tingsrättens beslut som innebär att ärendet avgörs eller sådana beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut ska ha kommit in till tingsrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

Ett överklagande av ett av hovrätten meddelat beslut som avses i tredje stycket ska ha kommit in till hovrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

6 kap.

1 §²

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, ska Kriminalvården besluta att verkställigheten av påföljden ska överföras till Sverige.

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, ska Kriminalvården besluta att verkställigheten av påföljden ska överföras till Sverige, *om inte den utfärdande staten därefter motsätter sig det.*

7 kap.

Återförande av personer som har överlämnats till Sverige

Återförande av en person som har överförts tillfälligt eller överlämnats till Sverige

1 §³

Om en person har överlämnats till Sverige för att lagföras här på villkor att personen senare återförs till den andra staten, ska Polismyndigheten se till att den som har överlämnats återförs.

Polismyndigheten ska ansvara för att återföra en person som

1. har överförts tillfälligt till Sverige i avvaktan på beslut om överlämnande, eller

2. har överlämnats till Sverige för att lagföras här på villkor att personen senare återförs till den andra staten.

Om den som ska återföras är på fri fot får han eller hon, om det är nödvändigt för att återförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

3 §⁴

Om en svensk myndighet har utfärdat en nordisk arresteringsorder och den andra staten har beslutat om överlämnande till Sverige, ska Polismyndigheten ansvara för transporten i Sverige.

Om en svensk myndighet har utfärdat en nordisk arresteringsorder och den andra staten har beslutat om ett tillfälligt överförande eller om ett överlämnande till Sverige, ska Polismyndigheten ansvara för transporten i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2026.

² Senaste lydelse 2024:44.

³ Senaste lydelse 2024:44.

⁴ Senaste lydelse 2017:128.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket

dels att 2 kap. 2 och 3 §§ och 3 kap. 6 §, och rubriken närmast före 2 kap. 2 §, ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf 3 kap. 11 a §, och närmast före 3 kap. 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Återförande av personer som har överlämnats till Sverige

Återförande av en person som har överförs tillfälligt eller överlämnats till Sverige

2 §

Om en person har överlämnats till Sverige på villkor att han eller hon återförs till Förenade kungariket, tillämpas 8 kap. 1 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Bestämmelserna i 8 kap. 1 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder ska tillämpas, om

1. en person som har överförs tillfälligt till Sverige i avvaktan på beslut om överlämnande ska återföras till Förenade kungariket, eller

2. en person har överlämnats till Sverige på villkor att han eller hon återförs till Förenade kungariket.

3 §

Vid transport i Sverige av den som överlämnats hit tillämpas 8 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Vid transport i Sverige av den som *tillfälligt överförs eller* överlämnats hit tillämpas 8 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

3 kap.

6 §

Under det inledande förfarandet om överlämnande och under utredningen tillämpas 4 kap. 1 § andra stycket och 3 § första stycket lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Under det inledande förfarandet om överlämnande och under utredningen tillämpas 4 kap. 1 § andra stycket och 3 § första och fjärde styckena lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En efterlysning som är registrerad i ett system för eftersökning av personer och som gäller utlämning eller överlämnande till Förenade kungariket ska jämföras med en arresteringsorder i avvaktan på att en sådan översänds.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat anges i avtalet eller i denna lag.

Beslut om kompletteringar enligt artikel 613.2 i avtalet fattas av åklagare.

Åtgärder före beslut om överlämnande

11 a §

Före ett beslut om överlämnande tillämpas 5 kap. 5 a § första och andra styckena, 5 b och 5 c §§ lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i frågor om tillfälligt överförande av den eftersökte till Förenade kungariket eller hörande av den eftersökte i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2026.

3 Ärendet och dess beredning

Den 19 december 2025 väckte kommissionen talan mot Sverige i EU-domstolen och angav som grund för talan att Sverige felaktigt införlivat artiklarna 18 och 19 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (arresteringsorderrambeslutet). Kommissionen hade dessförinnan i ett motiverat yttrande av den 3 oktober 2024 även anfört att Sverige inte hade införlivat artikel 20 om privilegier och immunitet på ett korrekt sätt i nationell lagstiftning.

Mot denna bakgrund togs under hösten 2025 promemorian ”Handläggningen av en arresteringsorder i fråga om hörande eller tillfälligt överförande före ett beslut om överlämnande och om privilegier och immunitet” fram inom Justitiedepartementet (Ju2025/02528, november 2025). Promemorian behandlar i huvudsak förslag på lagstiftning som på ett tydligare sätt införlivar artikel 18–20 i arresteringsorderrambeslutet.

Eftersom konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (arresteringsorderkonventionen), avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge (EU-avtalet) och avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan, av den 30 december 2020 (handels- och samarbetsavtalet) innehåller liknande bestämmelser som arresteringsorderrambeslutet behandlar promemorian även lagförslag kopplade till de rättsakterna. Därutöver föreslås vissa andra ändringar i regelverket om en europeisk och en nordisk arresteringsorder som bl.a. syftar till att anpassa de svenska bestämmelserna till EU-domstolens praxis.

En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i Justitiedepartementet (Ju2025/02528). I denna lagrådsremiss behandlas lagförslagen i promemorian.

4 Behovet av ändringar i fråga om hörande eller tillfälligt överförande samt i fråga om privilegier och immunitet

4.1 Möjlighet att tillfälligt överföra eller höra den eftersökte i Sverige i avvaktan på beslut

4.1.1 Den europeiska arresteringsordern

Beslut om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder ska fattas inom tio dagar från det att en eftersökt person lämnat sitt samtycke till ett överförande (artikel 17.2 arresteringsorderrambeslutet) och annars inom sextio dagar (artikel 17.3). I vissa särskilda fall kan tidsfristerna förlängas med ytterligare 30 dagar (artikel 17.4). Arresteringsorderrambeslutet förutsätter att det, trots tidsfristerna, i vissa fall kan vara nödvändigt att höra den eftersökte innan ett beslut om överlämnande har fattats. I sådana fall ska den verkställande staten antingen godta att den eftersökte tillfälligt överförs till den utfärdande staten eller hörs i den verkställande staten. Av artikel 18.1 följer att den verkställande myndigheten måste godta något av de två alternativen.

Villkoren för ett tillfälligt överförande och dess varaktighet ska fastställas i samförstånd mellan den utfärdande och den verkställande myndigheten (artikel 18.2). Överförandet måste dock innebära en möjlighet för den eftersökte att återvända till den verkställande staten för att närvara vid en förhandling som rör honom eller henne inom ramen för förfarandet för överlämnande (artikel 18.3).

Ett hörande av den eftersökte i avvaktan på beslut om överlämnande ska genomföras av en rättslig myndighet, med bistånd av en person som utses i enlighet med lagstiftningen i den utfärdande medlemsstaten (artikel 19.1). Hörandet ska ske i enlighet med lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten på de villkor den utfärdande och den verkställande myndigheten fastställer i samförstånd (artikel 19.2).

I lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder (europeiska arresteringsorderlagen), som införlivar arresteringsorderrambeslutet i svensk rätt, saknas det bestämmelser som reglerar ett tillfälligt överförande eller hörande innan beslut om överlämnande har fattats. Delvis liknande och parallellt tillämplig reglering finns dock dels i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, dels i lagen (2017:1000) om en europeisk utredningsorder och i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete (digitaliseringsförordningen).

Skyldigheten att godta något av de två alternativen i artikel 18.1 som följer av arresteringsorderrambeslutet framgår dock varken av lagen om en europeisk utredningsorder eller av lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål. Regleringen om tillfälligt överförande i lagen om en europeisk

utredningsorder är även beroende av den eftersöktes samtycke. Vidare innehåller inte lagen någon bestämmelse som uttryckligen anger att den eftersökte har rätt att återvända till den verkställande staten för att delta vid en förhandling som rör honom eller henne inom ramen för överlämnandeprocessen.

Ytterligare en aspekt är att regleringen i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål och lagen om en europeisk utredningsorder enbart syftar till bevisupptagning, medan artikel 18 och 19 arresteringsorderrambeslutet syftar till att säkerställa att den eftersökte ska kunna höras i samband med det straffrättsliga förfarandet i avvaktan på ett slutligt beslut i fråga om överlämnande. Det skulle t.ex. kunna finnas processrättsliga regler i den utfärdande medlemsstaten som kräver att den eftersökte lämnar en formell inställning till misstankarna som riktas mot honom eller henne. I detta sammanhang bör även framhållas att rätten att höras i artikel 19 bör betraktas som del av den eftersöktes processuella rättigheter enligt arresteringsorderrambeslutet, tillsammans med bl.a. rätten att få information om utevarodomar i artikel 4a.2, rätten till juridiskt biträde vid samtycke enligt artikel 13.2 och rätten att försättas på fri fot när tidsfristerna för överlämnande har löpt ut enligt artikel 23.5 (se kommissionens tillkännagivande – Handbok för utfärdande och verkställighet av en europeisk arresteringsorder (C/2023/1270), s. 71.).

Sammanfattningsvis anser regeringen, i likhet med bedömningen i promemorian, att det svenska genomförandet av artikel 18 och 19 i arresteringsorderrambeslutet bör ses över.

4.1.2 Den nordiska arresteringsordern

Arresteringsorderkonventionen saknar en reglering som motsvarar artikel 18 och 19 arresteringsorderrambeslutet. Konventionen påverkar emellertid inte Sveriges åtaganden enligt arresteringsorderrambeslutet (artikel 28.2 arresteringsorderkonventionen). Arresteringsorderrambeslutet medger bilaterala eller multilaterala överenskommelser i den mån de fördjupas och vidgar innehållet i rambeslutet (se artikel 31.2 andra stycket), vilket således inte är fallet i fråga om arresteringsorderkonventionen i detta hänseende. I sammanhanget bör åter noteras att artikel 19 i arresteringsorderrambeslutet är en del av den eftersöktes processuella rättigheter (se avsnitt 4.1.1).

Till skillnad från arresteringsorderkonventionen innehåller EU-avtalet en reglering som i sak helt motsvarar artikel 18 och 19 i arresteringsorderrambeslutet (se artikel 21 och 22). Det följer av artikel 34 i EU-avtalet att staterna tillåts fortsätta att tillämpa överenskommelser som är i kraft i den mån dessa gör det möjligt att fördjupa eller vidga avtalets målsättningar och bidrar till att ytterligare förenkla eller underlätta förfarandena för överlämnande av personen som är föremål för en arresteringsorder. Denna reglering innebär att Sverige får tillämpa arresteringsorderkonventionen i förhållande till Norge och Island, i den mån åtagandena enligt konventionen går längre än EU-avtalet (se propositionen Överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder, prop. 2010/11:158, s. 53).

Regeringen anser därmed att det finns skäl – på samma sätt som avseende europeiska arresteringsorderlagen – att överväga en motsvarande reglering av ett hörande eller ett tillfälligt överförande i avvaktan på ett beslut om överlämnande i nordiska arresteringsorderlagen.

4.1.3 Handels- och samarbetsavtalet

Handels- och samarbetsavtalets bestämmelser om brottsbekämpning och straffrättsligt samarbete är direkt tillämpliga i staterna och får inte införlivas i eller omvandlas till nationell rätt. Bestämmelser som kompletterar avtalet finns i lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket (brexitlagen) och förordningen (2021:713) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket (brexitförordningen).

I de fall en arresteringsorder har utfärdats för lagföring anges i artikel 616.1 handels- och samarbetsavtalet att den eftersökte antingen ska kunna överföras tillfälligt till den utfärdande staten eller höras enligt bestämmelserna i artikel 617. De behöriga myndigheterna ska komma överens om förutsättningarna för ett tillfälligt överförande och den eftersökte ska kunna återvända för att kunna närvara vid en förhandling om överlämnande (artikel 616.2 och 616.3). De närmare villkoren för ett förhör framgår av artikel 617, bl.a. att förhöret ska ske enligt den verkställande statens lagstiftning och att den eftersökte ska biträdas av ett rättsligt ombud i enlighet med den utfärdande statens lagstiftning. Bestämmelserna motsvaras i huvudsak av artiklarna 18 och 19 i arresteringsorderrambeslutet.

Det saknas bestämmelser i brexitlagen som reglerar ett tillfälligt överförande eller ett hörande innan ett beslut om överlämnande har fattats. I förarbetena från införandet av brexitlagen gjordes bedömningen att det inte krävdes någon särskild kompletterande reglering till artikel 616 och 617 i handels- och samarbetsavtalet eftersom reglerna om hörande och om tillfälligt överförande i artikel 18 och 19 arresteringsorderrambeslutet hade bedömts täckas av befintliga bestämmelser i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål och det inte fanns skäl att göra någon annan bedömning vad gällde handels- och samarbetsavtalet (se propositionen Kompletterande bestämmelser till vissa delar av avtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket, prop. 2020/21:197, s. 43). Som framgår av avsnitt 4.1.1 delar dock regeringen promemorians bedömning att det finns anledning att återigen se över det ställningstagandet vad gäller implementeringen av arresteringsorderrambeslutet. Detsamma gäller därför även den svenska regleringen som kompletterar handels- och samarbetsavtalet.

4.2 Privilegier och immunitet

4.2.1 Den europeiska och nordiska arresteringsordern

I artikel 20.1 i arresteringsorderrambeslutet anges att de tidsfrister som gäller för verkställighet av en arresteringsorder enligt artikel 17 (se avsnitt 4.1) inte börjar löpa förrän från och med den dag de privilegier eller den immunitet som den eftersökte har rätt till har upphävts och den verkställande myndigheten har informerats om det. Innebörden av artikel 20.1 i arresteringsorderrambeslutet är att så länge den eftersökte har rätt till privilegier eller immunitet löper inga tidsfrister och några åtgärder kan inte vidtas gentemot den eftersökte, t.ex. användandet av tvångsmedel. Av artikel 20.2 framgår en ansvarsfördelning mellan de behöriga myndigheterna i den utfärdande respektive verkställande medlemsstaten i fråga om att begära att den eftersöktes privilegier eller immunitet ska upphävas. Är det en myndighet i den verkställande medlemsstaten som kan upphäva immuniteten eller privilegierna är det den verkställande myndigheten som ansvarar för att begära att de upphävs. I övriga fall ligger ansvaret på den utfärdande myndigheten.

I likhet med vad som gäller för en europeisk arresteringsorder så ska tidsfristerna för att besluta om och verkställa ett överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder börja löpa först från och med den dag den immunitet eller de privilegier som den eftersökte har rätt till har upphävts och den verkställande myndigheten har informerats om detta (artikel 16.1 arresteringsorderkonventionen). Tidsfristerna för att besluta om och verkställa ett överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder är dock betydligt kortare. Vid samtycke bör det slutliga beslutet om överlämnande fattas senast 3 dagar efter det att samtycket har lämnats (artikel 14.2) och i övriga fall senast 30 dagar efter att den eftersökte har gripits (artikel 14.3). Är det en myndighet i den verkställande staten som kan upphäva immuniteten eller privilegierna är det den behöriga myndigheten i den staten som ansvarar för att begära att de upphävs. I övriga fall är det den utfärdande myndigheten som ska begära upphävande (artikel 16.2).

I europeiska arresteringsorderlagen saknas bestämmelser som uttryckligen anger att fristerna som gäller för beslut om överlämnande inte börjar löpa förrän från och med den dag den verkställande myndigheten informerats om att immuniteten eller privilegierna har upphävts. I 5 kap. 3 § tredje stycket europeiska arresteringsorderlagen finns en möjlighet för tingsrätten att meddela beslut i fråga om överlämnande senare än vad som annars ska ske, om det finns särskilda skäl för det. I förarbetena till europeiska arresteringsorderlagen anges att särskilda skäl bl.a. kan föreligga om den eftersökte åtnjuter immunitet (se propositionen Lag om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, prop. 2003/04:7, s. 125).

Inte heller i nordiska arresteringsorderlagen finns bestämmelser som uttryckligen anger att fristerna börjar löpa först när eventuell immunitet eller privilegier har upphävts och i förarbetena till den lagen anges också att immunitet eller privilegier kan vara ett särskilt skäl att överskrida tidsfristerna med stöd av 4 kap. 3 § tredje stycket nordiska arresteringsorderlagen (se prop. 2010/11:158 s. 98). Eftersom tidsfristerna inte ska börja löpa förrän de privilegier eller den immunitet som den eftersökte

skyddas av har upphävts kan emellertid ett beslut om att förlänga fristen till följd av att den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet inte anses vara i linje med lydelsen av de aktuella artiklarna.

Åklagarens ansvar för att begära att immunitet eller privilegier upphävs faller inom åklagarens utredningsskyldighet i 4 kap. 3 § europeiska arresteringsorderlagen, där det framgår att åklagaren ska utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. När arresteringsorderrambeslutet genomfördes i svensk rätt påpekades också att det är åklagarens ansvar att begära upphävande i den omfattning som framgår av artikel 20 (se prop. 2003/04:7 s. 176), d.v.s. när det är riksdagen eller en svensk myndighet eller organisation som är behörig att upphäva privilegiet eller immuniteten. I de fall åklagaren är utfärdande myndighet och upphävandet åligger en myndighet i en annan stat än den verkställande staten eller en internationell organisation så får åklagaren vända sig med en begäran till den myndigheten eller organisationen. Denna skyldighet får anses följa av åklagarens ansvar att utreda brott och om det finns förutsättningar för att väcka åtal (23 kap. 2 och 3 §§ rättegångsbalken). Den svenska regleringen som genomför arresteringsorderrambeslutet innehåller dock inte några uttryckliga bestämmelser om åklagarens ansvar för att verka för att immunitet eller privilegier upphävs när den befogenheten tillkommer svenska myndigheter på det sätt som framgår av artikel 20 i rambeslutet.

På motsvarande sätt saknas en uttrycklig reglering av åklagarens ansvar för att begära att den eftersöktes immunitet eller privilegier upphävs när den befogenheten ligger på riksdagen eller en svensk myndighet i fråga om ett överlämnande enligt en nordisk arresteringsorder.

Sammanfattningsvis framgår det inte uttryckligen av europeiska arresteringsorderlagen eller av nordiska arresteringsorderlagen att fristerna som styr inom hur lång tid ett beslut om överlämnande ska fattas börjar löpa först när den eftersöktes immunitet eller privilegier upphävs. Detsamma gäller ansvaret som åklagaren har för att begära att immunitet eller privilegier upphävs, när så följer av artikel 20 arresteringsorderrambeslutet eller artikel 16 arresteringsorderkonventionen. Regeringen delar därför promemorians bedömning att det finns skäl att överväga ändringar i regelverken om en europeisk arresteringsorder respektive en nordisk arresteringsorder.

4.2.2 Handels- och samarbetsavtalet

Artikel 618 i handels- och samarbetsavtalet innehåller bestämmelser om privilegier och immunitet. I artikel 615 anges inom vilka tidsfrister den verkställande myndigheten ska fatta beslut om överlämnande. Av artikel 618.1 framgår att tidsfristerna som följer av artikel 615 inte börjar löpa förrän den verkställande myndigheten har informerats om att privilegier eller immunitet som skyddar en eftersökt person har upphävts (jfr artikel 20.1 första stycket arresteringsorderrambeslutet). Av artikel 618.2 framgår vidare att den verkställande staten ska säkerställa att de materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande är uppfyllda om den eftersökte inte längre har rätt till privilegier eller immunitet (jfr artikel 20.1 andra stycket arresteringsorderrambeslutet). Slutligen framgår av artikel 618.3 att om en

myndighet i den verkställande staten har befogenhet att upphäva privilegier eller immunitet, åligger det den verkställande myndigheten att begära ett upphörande utan dröjsmål. Av samma bestämmelser framgår att i de fall den befogenheten tillkommer myndigheter i en annan stat än den verkställande staten eller en internationell organisation faller det på den utfärdande myndigheten att begära ett upphörande (jfr artikel 20.2 arresteringsorderrambeslutet).

Det saknas bestämmelser i brexitlagen som uttryckligen reglerar kopplingen mellan löptiden för tidsfristerna i artikel 615 i handels- och samarbetsavtalet och bestämmelsen om privilegier och immunitet i artikel 618. Att så är fallet följer dock av handels- och samarbetsavtalet, som är direkt tillämpligt i Sverige. I förarbetena till brexitlagen gjordes bedömningen att åklagarens utredningsskyldighet i frågan om det finns förutsättningar för överlämnande även skulle omfatta frågan om att begära privilegier eller immunitet upphävd och att detsamma skulle gälla när åklagaren är utfärdande myndighet (se prop. 2020/21:197 s. 44). Vidare bedömdes att det inte behövdes kompletterande bestämmelser till handels- och samarbetsavtalet i denna del utöver en möjlighet att vägra verkställighet med hänvisning till om den eftersökte har rätt till privilegier eller immunitet (se prop. 2020/21:197 s. 32).

Även med beaktande av att handels- och samarbetsavtalet är direkt tillämpligt i Sverige bör det enligt regeringen, mot bakgrund av de föreslagna ändringarna i europeiska arresteringsorderlagen, finnas skäl att även ändra regleringen som kompletterar handels- och samarbetsavtalet.

5 Hörande eller tillfälligt överförande i avvaktan på beslut om överlämnande

5.1 Den eftersökte ska få höras eller överföras tillfälligt

Regeringens förslag

Om den utfärdande myndigheten begär det ska rätten, i avvaktan på ett beslut om överlämnande för lagföring inom ramen för en europeisk arresteringsorder, en nordisk arresteringsorder eller en arresteringsorder enligt handels- och samarbetsavtalet, besluta att den eftersökte antingen höras av åklagaren enligt svensk rätt eller överförs tillfälligt till den andra staten.

Ett tillfälligt överförande ska villkoras av att den eftersökte ska kunna återvända till den verkställande staten för att delta vid en förhandling som rör överlämnandet.

Rättens handläggning ska som utgångspunkt vara skriftlig, om inte den eftersökte begär en förhandling och en förhandling inte är uppenbart obehövlig.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget. *Uppsala tingsrätt* anser att det bör finnas en möjlighet till överprövning innan ett beslut om tillfälligt överförande verkställs, för att säkerställa den enskildes grundläggande rättigheter.

Skälen för regeringens förslag

Det krävs en särskild reglering i europeiska arresteringsorderlagen och i nordiska arresteringsorderlagen

Som framgår av avsnitt 4.1 innebär artikel 18.1 i arresteringsorderambeslutet en skyldighet för den verkställande staten att antingen godta att den eftersökte överförs tillfälligt till den utfärdande staten eller hörs i den verkställande staten enligt den verkställande statens lagstiftning, i avvaktan på ett beslut i överlämnandefrågan. Detsamma gäller artikel 21.1 i EU-avtalet.

Regleringen om tillfälligt överförande eller hörande i artikel 18 och 19 i arresteringsorderrambeslutet och artikel 21 och 22 i EU-avtalet är tillämpliga när arresteringsordern har utfärdats för lagföring och ett beslut i fråga om överlämnande ännu inte har fattats. Det som avses är således ett sätt att möjliggöra ett hörande av en person som är misstänkt eller tilltalad för brott men där det ännu inte har funnits möjlighet att avgöra om denne ska överlämnas enligt den arresteringsorder som utfärdats. Ett sådant hörande ska äga rum antingen i den verkställande staten i enlighet med den statens lagar eller i den utfärdande staten. Det senare alternativet förutsätter dock att den eftersökte ska kunna återföras till den verkställande staten för att delta vid en förhandling som rör prövningen av överlämnandefrågan.

Lagen om en europeisk utredningsorder och lagen om internationellt rättsligt samarbete i brottmål innehåller bestämmelser som möjliggör att den eftersökte hörs i den verkställande staten eller överförs tillfälligt till den utfärdande staten för att höras där. Vare sig syftet med den lagstiftningen eller utformningen av den talar dock för att regleringen kan anses genomföra artikel 18 och 19 i arresteringsorderrambeslutet eller artikel 21 och 22 i EU-avtalet till fullo. En särskild reglering som genomför artiklarna fullt ut bör därför enligt regeringens införas i det svenska regelverket om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder och enligt en nordisk arresteringsorder.

Det krävs kompletterande bestämmelser i brexitlagen

Enligt 2 kap. 1 § brexitlagen är åklagare behörig rättslig myndighet i frågor om överlämnande till Sverige (se artikel 598 d i handels- och samarbetsavtalet). I frågor om överlämnande från Sverige kan enligt 3 kap. 1 § brexitlagen dock både åklagare och domstol vara en behörig rättslig myndighet (se artikel 598 c i handels- och samarbetsavtalet). Ansvarsfördelningen mellan åklagare och domstol tydliggörs i brexit-

lagens andra delar genom hänvisningar till europeiska arresteringsorderlagen (se prop. 2020/21:197 s. 27).

Enligt en ordning motsvarande den som gäller enligt arresteringsorderrambeslutet, kräver artikel 616 och 617 i handels- och samarbetsavtalet att en person som är eftersökt för lagföring av Förenade kungariket ska kunna överföras tillfälligt för att höras i Förenade kungariket eller höras i Sverige enligt svensk lagstiftning. Det bör även finnas en motsvarande möjlighet avseende den som är eftersökt för lagföring enligt en arresteringsorder utfärdad av en åklagare (se avsnitt 4.1).

Regeringen anser att samma resonemang som i föregående avsnitt gör sig gällande för europeiska arresteringsorderlagen även är relevant i fråga om handels- och samarbetsavtalet och brexitlagen. Med anledning av den lagstiftningsteknik som används i brexitlagen bör, mot bakgrund av den föreslagna regleringen i europeiska arresteringsorderlagen, kompletterande bestämmelser till artikel 616 och 617 i handels- och samarbetsavtalet hänvisa till europeiska arresteringsorderlagen i den mån som krävs för att handels- och samarbetsavtalet ska kunna tillämpas.

En fråga om hörande i den verkställande medlemsstaten eller om tillfälligt överförande till den utfärdande medlemsstaten inleds genom en begäran från den utfärdande myndigheten

Arresteringsorderrambeslutet och EU-avtalet anger inte av vem eller hur ett hörande av den eftersökte i den verkställande staten eller ett tillfälligt överförande till den utfärdande staten initieras. Detsamma gäller handels- och samarbetsavtalet. Eftersom behovet av att höra den eftersökte är kopplat till förfarandet i den utfärdande staten kan det dock förutsättas att det bör ske på begäran av den utfärdande myndigheten (jfr prop. 2003/04:7 s. 62). Att så är fallet även vad gäller handels- och samarbetsavtalet bör enligt regeringen framgå genom en hänvisning till den föreslagna bestämmelsen i europeiska arresteringsorderlagen.

Valet mellan att höra och tillfälligt överföra den eftersökte

Arresteringsorderrambeslutet, EU-avtalet och handels- och samarbetsavtalet ger inte någon ledning kring vilka överväganden som kan ligga till grund för ett beslut i frågan om den dömde ska höras i den verkställande medlemsstaten eller överföras tillfälligt till den utfärdande medlemsstaten. Det saknas även vägledande praxis i frågan.

Regleringarna i artikel 18 och 19 arresteringsorderrambeslutet, artikel 21 och 22 i EU-avtalet och artikel 616 och 617 i handels- och samarbetsavtalet syftar till att åstadkomma ett hörande av den eftersökte kopplat till den utredning som pågår mot honom eller henne i den utfärdande staten. Det talar för att den utfärdande myndighetens önskemål rörande formen för hörandet bör få stor betydelse för bedömningen. Behovet av att höra den eftersökte på plats i den utfärdande staten bör till stor del bero på vad den dömde ska höras om och hur omfattande förhör det kan vara fråga om, något som den utfärdande statens myndigheter är bättre lämpade att avgöra. En annan aspekt är att alla utgifter som inte uppkommer för att verkställa den europeiska arresteringsordern på den verkställande medlemsstatens territorium ska betalas av den utfärdande medlemsstaten (se artikel 30 arresteringsorderrambeslutet). Även

principen om ömsesidigt erkännande talar för att den verkställande myndigheten som utgångspunkt bör acceptera den utfärdande myndighetens önskemål. Som jämförelse ska en begäran att tillfälligt föra över en i Sverige frihetsberövad person till en annan medlemsstat enligt den delvis liknande regleringen i 3 kap. 3 § lagen om en europeisk utredningsorder som huvudregel accepteras av den svenska åklagare som hanterar en sådan utredningsorder. Det kan dock noteras att det, med stöd av 3 kap. 18 § lagen om en europeisk utredningsorder, finns en möjlighet att i samråd med den andra medlemsstatens utfärdande myndighet besluta om en mindre ingripande åtgärd som uppnår samma resultat.

Att föra över en eftersökt person till en annan stat är en såväl mer ingripande som tids- och resurskrävande process, än att höra denne på plats i den verkställande staten. Det finns en risk för att ett överförande fördröjer prövningen av överlämnandefrågan eller leder till andra men för den eftersökte. Det kan bl.a. vara mindre lämpligt med ett tillfälligt överförande av humanitära skäl, t.ex. om den eftersöktes hälsotillstånd inte tål ett sådant överförande. Även den eftersöktes synpunkter och andra omständigheter hänförliga till den eftersökte bör därför enligt regeringen tillmätas betydelse vid bedömningen.

I 3 kap. 3 § lagen om en europeisk utredningsorder är utgångspunkten vid prövningen av om en frihetsberövad person ska överföras till en annan medlemsstat att personen samtycker till överförandet eller att det annars är lämpligt att personen förs över samt att överförandet inte medför att frihetsberövandet förlängs. I sammanhanget bör dock noteras att arresteringsorderrambeslutet, EU-avtalet och handels- och samarbetsavtalet inte ställer upp några krav på att den eftersökte ska samtycka till ett tillfälligt överförande till den utfärdande staten eller ett hörande i den verkställande staten. Frågan om den eftersökte ska höras i den verkställande staten eller överföras tillfälligt till den utfärdande staten får därför i första hand diskuteras mellan den utfärdande och den verkställande myndigheten, med hänsyn tagen till alla relevanta omständigheter i det enskilda fallet. För Sveriges del kommer åklagaren att sköta kontakterna med den andra staten, även om rätten fattar det slutliga beslutet i de fall då Sverige är verkställande stat.

Rätten ska pröva en begäran om ett tillfälligt överförande eller ett hörande när Sverige är verkställande medlemsstat

De olika regelverken om överlämnande enligt en arresteringsorder tillåter att fler än en rättslig myndighet fullgör de olika uppgifter som följer av respektive regelverk. Åklagare ansvarar för merparten av handläggningen av ett ärende om överlämnande, även när Sverige är verkställande stat. I det senare fallet är det dock rätten som beslutar om ett överlämnande ska ske, baserat på åklagarens framställning. Det är emellertid alltid åklagaren som har den huvudsakliga kontakten med den utfärdande myndigheten. I vissa fall kan t.ex. rätten, enligt 6 kap. 1 § tredje stycket europeiska arresteringsorderlagen, besluta att överlämna en person med villkor om återförande till Sverige. Det är då fråga om ett beslut som fattas i anslutning till beslutet om att överlämna personen. Även om rätten fattar beslutet om ett sådant överlämnande med villkor om återförande, är det

polis och åklagare som sköter kontakten med den utfärdande medlemsstatens myndigheter (se prop. 2003/04:7 s. 199).

Till skillnad från prövningen av en begäran om ett tillfälligt överförande av en frihetsberövad person från Sverige enligt lagen om en europeisk utredningsorder eller lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, är prövningen av om den eftersökte ska höras i Sverige eller överföras tillfälligt till den utfärdande staten nära förbunden med frågan om när rätten kan komma att fatta ett beslut i fråga om det slutliga överlämnandet. Detta har åklagaren inte någon närmare insikt i. Vidare faller ansvaret för att hålla tidsfristerna i 5 kap. 3 § europeiska arresteringsorderlagen på tingsrätten (se även 4 kap. 3 § nordiska arresteringsorderlagen), även om åklagaren ska ha tingsrättens tidsfrister i beaktande vid handläggningen. Också enligt artikel 615 i handels- och samarbetsavtalet är tidsfristerna kopplade till rättens beslut i fråga om överlämnande. Rätten beslutar även om personella tvångsmedel mot den eftersökte, något som är av betydelse för prövningen av om det kan vara lämpligt att överföra en person tillfälligt.

Mot den bakgrunden anser regeringen det mest lämpligt att rätten fattar beslut i fråga om en begäran från den utfärdande staten om att höra den eftersökte i Sverige eller om att tillfälligt överföra den eftersökte till den andra staten. Liksom vid tillfälligt överlämnande enligt 6 kap. 1 § tredje stycket europeiska arresteringsorderlagen, bör dock åklagaren sköta den huvudsakliga kontakten med den utfärdande myndigheten och förhandlingen om vilka villkor som ska gälla för överförandet eller hörandet. Se närmare om dessa villkor och rättens prövning i avsnitt 5.2 och 5.3. Samma överväganden gör sig enligt regeringen gällande för prövningen enligt nordiska arresteringsorderlagen och enligt handels- och samarbetsavtalet.

Rättens beslut i fråga om ett hörande eller ett tillfälligt överförande kommer att kunna överklagas till högre rätt i samband med överklagande av dom eller slutligt beslut (se 49 kap. 3 § andra stycket rättegångsbalken) enligt såväl europeiska och nordiska arresteringsorderlagen som enligt brexitlagen. *Uppsala tingsrätt* för fram att det för att tillvarata den enskildes grundläggande rättigheter bör finnas en möjlighet att överklaga ett beslut om tillfälligt överförande särskilt. Regeringen konstaterar att det även i andra regelverk om internationellt straffrättsligt samarbete saknas möjlighet för den enskilde att överklaga i frågor som rör tillfälligt överförande. En åklagares beslut att tillfälligt överföra en frihetsberövad person till en annan medlemsstat enligt 3 kap. 3 § lagen om en europeisk utredningsorder kan t.ex. inte överklagas. Det finns även goda skäl för en sådan ordning när det gäller en tillfällig åtgärd i ett förfarande som ska präglas av skyndsamhet. Artikel 17 i arresteringsorderrambeslutet uppställer förhållandevis snäva tidsfrister för ett slutligt beslut och en möjlighet att överklaga särskilt skulle medföra en risk för att dessa tidsfrister regelmässigt måste överträdas. Det ligger även i den enskildes intresse att snabbt få ett slutligt avgörande av frågan. Regeringen anser därför att det är lämpligt att överklagande kan ske först i samband med slutligt beslut.

Handläggningen ska som utgångspunkt vara skriftlig men med möjlighet att hålla muntlig förhandling

Regeringen instämmer i promemorians resonemang om att en fråga om tillfälligt överförande eller hörande i avvaktan på ett beslut om överlämnande som utgångspunkt kan handläggas skriftligt. Det kan dock finnas skäl för att undantagsvis hålla en muntlig förhandling. Om den eftersökte begär det och det inte är uppenbart obehövt ska rätten därför kunna hålla en muntlig förhandling i frågan.

I de fall en begäran om förhandling inte är sakligt motiverad kan en förhandling ofta vara uppenbart obehövlig. När rätten tar ställning till om den eftersökte ska höras av åklagaren eller tillfälligt överföras till den utfärdande staten kan dock sådana intressen göra sig gällande som motiverar en förhandling. Det kan t.ex. behövas för att kunna bedöma sådana humanitära och hälsomässiga skäl som den eftersökte gör gällande för att motsätta sig ett tillfälligt överförande. Det kan även vara fråga om att få tillräckligt underlag för att kunna ta ställning till om den eftersöktes grundläggande rättigheter riskerar att kränkas till följd av den utfärdande myndighetens begäran med hänvisning till artikel 1.3 arresteringsorderrambeslutet i förening med skälen 12 och 13 (se även bl.a. EU-domstolens dom Aranyosi och Caldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

5.2 Villkor och förfaranderegler vid ett tillfälligt överförande

Regeringens förslag

Den utfärdande och den verkställande myndigheten ska samråda om de villkor som ska styra ett tillfälligt överförande till eller från Sverige. Villkoren vid ett tillfälligt överförande från Sverige ska fastställas av domstol.

Polismyndigheten ska biträda vid verkställighet av ett beslut om tillfälligt överförande till och från Sverige. Om den eftersökte befinner sig på fri fot ska Polismyndigheten kunna omhänderta den eftersökte och ta honom eller henne i förvar i upp till 96 timmar.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget. *Uppsala tingsrätt* anser att det bör tydliggöras att den svenska domstolsprövningen bör kunna leda till att villkor som strider mot svenska rättsgrundsatser inte får verkställas samt att rätten bör kunna ställa upp ytterligare villkor för att skydda den enskildes rättigheter. *Svea hovrätt*, *Södertörns tingsrätt*, *Malmö tingsrätt* och *Göteborgs tingsrätt* efterfrågar ett förtydligande av vilka villkor för tillfälligt överförande det kan vara

fråga om samt vilken prövning rätten ska göra av villkoren. *Göteborgs tingsrätt* anser att det bör övervägas om vissa villkor ska kunna beslutas direkt av åklagare för att undvika att systemet blir tungrott. *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* efterfrågar ett förtydligande av hur förhörsmaterial får disponeras i den utfärdande staten, i synnerhet i förhållande till specialitetsprincipen, i de fall där en eftersökt har överförts tillfälligt för förhör men den verkställande staten sedan avslår ett överlämnande. *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* anser också att det behövs en tydligare analys av hur ett tillfälligt överförande till Sverige påverkar de olika beslut om frihetsberövande som behövs till dess den eftersökte återförts till den verkställande staten och det slutliga beslutet om arresteringsordern har fattats. *Polismyndigheten* för fram att det krävs ytterligare överväganden gällande tvångsmedel i samband med tillfälligt överförande från Sverige. Myndigheten anser också att det av lydelsen i nuvarande bestämmelser om tvångsmedel framstår som att dessa bestämmelser endast är tillämpliga i fråga om överlämnande och inte i fråga om tillfälligt överförande.

Skälen för regeringens förslag

Tillfälligt överförande från Sverige

När den eftersökte ska överföras tillfälligt för hörande innan ett slutligt beslut i överlämnandefrågan har kunnat fattas, ska det ske på villkor att den eftersökte kan återföras till Sverige för att delta vid en förhandling som rör överlämnandet. Den utfärdande och den verkställande myndigheten ska samråda om de övriga villkor som ska styra överförandet och dess varaktighet.

Även om det inte anges uttryckligen i arresteringsorderrambeslutet, EU-avtalet eller handels- och samarbetsavtalet, bör det tillfälliga överförandet enligt regeringen inte kunna ske om syftet är att lagföra den eftersökte. Ett beslut om tillfälligt överförande skulle annars dels leda till att den slutliga prövningen av överlämnandefrågan hade blivit obsolet, dels att prövningen inte skulle utgöra något ställningstagande i de frågor som styr om ett överlämnande enligt arresteringsordern ska beviljas. En annan ordning än den föreslagna skulle därmed utgöra ett kringgående av de skyddande regelverken i respektive instrument.

Som angetts ovan i avsnitt 5.1, samt i likhet med vad som gäller vid ett tillfälligt överlämnande enligt 6 kap. 1 § tredje stycket europeiska arresteringsorderlagen, innebär regeringens förslag att det är rätten som fattar beslut om ett tillfälligt överförande enligt europeiska arresteringsorderlagen och nordiska arresteringsorderlagen. Detsamma bör enligt regeringen gälla enligt brexitlagen.

Åklagaren bör, liksom vid ett tillfälligt överlämnande, ansvara för kontakterna med den utfärdande staten i fråga om villkoren för överförandet enligt en europeisk arresteringsorder, en nordisk arresteringsorder och en arresteringsorder enligt handels- och samarbetsavtalet. Sådana villkor kan bl.a. innefatta särskilda omständigheter för frihetsberövande i den andra medlemsstaten, inklusive garantier om att den verkställande statens myndigheter ska beakta den eftersöktes fysiska och psykiska tillstånd och den säkerhetsnivå som krävs. (Jfr propositionen Nya regler om bevisinhämtning inom EU, prop. 2016/17:218, s. 109.)

Svea hovrätt, Södertörns tingsrätt, Malmö tingsrätt och Göteborgs tingsrätt efterfrågar ett förtydligande av vilken prövning rätten ska göra av de villkor som förhandlas fram mellan åklagaren och den utfärdande staten. Regeringen konstaterar att det är samma typ av prövning som gäller i förhållande till tillfälligt överlämnande enligt 6 kap. 1 § tredje stycket arresteringsorderlagen. Det handlar bl.a. om att fastställa när den eftersökte ska återföras till Sverige och andra förutsättningar för vistelsen. Normalt bör rätten kunna godta de villkor som åklagaren tillsammans med den utfärdande staten kommit fram till. Det kan dock inte komma i fråga att godta villkor som exempelvis skulle strida mot Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EU-stadgan), se artikel 1.3 arresteringsorderrambeslutet. Detta bör tillgodose *Uppsala tingsrätts* synpunkt om att inte godkänna villkor som strider mot svenska rättsgrundsatsen. *Uppsala tingsrätt* anser också att rätten bör ha en möjlighet att uppställa ytterligare villkor för att skydda den enskildes rättigheter. Regeringen konstaterar att det inte finns något hinder mot att rätten på eget initiativ tar upp frågan om ytterligare villkor, men att även sådana måste förankras med den utfärdande staten via åklagaren. *Göteborgs tingsrätt* för fram att det bör finnas en möjlighet att låta åklagaren, utan rättsens inblandning, besluta om vissa villkor i samförstånd med den utfärdande staten. Regeringen håller med om att det kan finnas behov av att åklagaren i samråd med den utfärdande staten får bestämma vissa mer detaljerade villkor som inte är möjliga att ange vid tiden för rättens prövning. Enligt regeringen finns det inte heller något som hindrar att rätten i sitt beslut anger att åklagaren ska bestämma de närmare villkoren för överförandet i samråd med den utfärdande staten (jfr RH 2009:23).

Den praktiska hanteringen av det tillfälliga överförandet bör hanteras av Polismyndigheten. Om den som ska överföras tillfälligt befinner sig på fri fot bör Polismyndigheten enligt förslaget i promemorian kunna omhänderta den eftersökte och ta denne i förvar i upp till 96 timmar, i syfte att verkställa det tillfälliga överförandet. Vid en avvägning mellan de intressen som står mot varandra bedömer regeringen att en sådan möjlighet till frihetsberövande är både ändamålsenlig och proportionerlig. Ordningen motsvarar vad som redan gäller för det slutliga överlämnandet (6 kap. 5 § europeiska arresteringsorderlagen, 5 kap. 4 § nordiska arresteringsorderlagen och 3 kap. 13 § brexitlagen) och bör gälla även då det är fråga om en person som ska överföras tillfälligt enligt den nu föreslagna regleringen i europeiska arresteringsorderlagen, nordiska arresteringsorderlagen och brexitlagen. Om den eftersökte är frihetsberövad i Sverige när denne ska överföras kommer det svenska beslutet om frihetsberövande att fortsätta gälla under tiden den eftersökte är tillfälligt överförd till den andra staten, om inte anhållandet hävs eller, i fråga om häktning, rätten beslutar något annat. Fortsatta restriktioner efter överförandet får dock bestämmas av den andra medlemsstatens lagstiftning. Om den som ska överlämnas tillfälligt enligt 6 kap. 1 § tredje stycket europeiska arresteringsorderlagen är frihetsberövad eller föremål för något annat personellt tvångsmedel, gäller att tvångsmedelsfrågan ska prövas av rätten inom tre veckor från det senaste beslutet om tvångsmedel (6 kap. 3 § europeiska arresteringsorderlagen). I fråga om tillfälligt överförande gäller dock delvis andra regler, eftersom ett sådant beslut

fattas innan frågan om överlämnande är avgjord. När så är fallet ska i stället samma regler som för en motsvarande åtgärd under en svensk förundersökning tillämpas (4 kap. 6 § första stycket europeiska arresteringsorderlagen, 3 kap. 7 § första stycket nordiska arresteringsorderlagen och 3 kap. 10 § brexitlagen). *Polismyndigheten* efterfrågar överväganden kring andra tvångsmedel i samband med tillfälligt överförande från Sverige. Myndigheten för även fram att det av den nuvarande lydelsen i de bestämmelser som reglerar tvångsmedel framstår som att dessa endast är tillämpliga i fråga om överlämnande, och inte i fråga om tillfälligt överförande. Regeringen konstaterar att ett tillfälligt överförande endast kan bli aktuellt inom ramen för ett ärende om överlämnande och att det på ett tillräckligt tydligt sätt framgår av den föreslagna regleringen att en eftersökt kan hållas frihetsberövad även vid ett tillfälligt överförande. Regeringen anser vidare att det, utöver möjligheten att ta en eftersökt person som inte redan är frihetsberövad i förvar i upp till 96 timmar, saknas behov av att införa ytterligare tvångsmedel som endast ska gälla vid tillfälligt överförande från Sverige.

Åklagarmyndigheten och *Ekobrottsmyndigheten* efterfrågar ett förtydligande av hur förhörsmaterial får disponeras i den utfärdande staten, i synnerhet i förhållande till specialitetsprincipen, i de fall där en eftersökt har överförts tillfälligt för förhör men den verkställande staten sedan avslår ett överlämnande. Regeringen konstaterar att det av arresteringsorderrambeslutet inte går att utläsa att det skulle finnas några begränsningar i hur förhörsmaterial får disponeras i en sådan situation. Det bör således som utgångspunkt inte finnas några hinder mot att använda förhörsmaterialet i den fortsatta förundersökningen.

Tillfälligt överförande till Sverige

Åklagaren fattar beslut om att begära att den eftersökte tillfälligt ska överföras till Sverige i egenskap av utfärdande myndighet enligt 2 § andra stycket förordningen (2003:1178) om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, 2 § andra stycket förordningen (2012:566) om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder och 2 kap. 1 § brexitlagen. Till skillnad från situationen då Sverige är verkställande stat kommer åklagaren således själv kunna sluta överenskommelsen om villkoren för överförandet med den utfärdande myndigheten.

En arresteringsorder för lagföring får utfärdas om den eftersökte är häktad på sannolika skäl misstänkt för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i ett år eller mer (3 § första stycket förordningen om överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder, och 2 kap. 1 § förordning (2021:713) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade Kungariket, hädanefter brexitförordningen). En nordisk arresteringsorder får utfärdas även om den eftersökte är anhållen (3 § första stycket förordningen om överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder). När den eftersökte anlänt till Sverige ska *Polismyndigheten* omedelbart underrätta *Åklagarmyndigheten* om att utevarohäktningen har verkställts. *Åklagar-myndigheten* ska i sin tur omedelbart underrätta tingsrätten så fort den eftersökte anlänt på svensk mark (24 kap. 17 § rättegångsbalken och 29 § fjärde stycket

förundersökningskungörelsen [1947:948]). Den eftersöktes frihetsberövande kan mot den bakgrunden prövas av domstol så snart han eller hon kommer till Sverige. Det innebär även att svenska regler om restriktioner kan tillämpas. Polismyndigheten bör enligt regeringen även få ansvaret för transporten av den eftersökta i Sverige, i likhet med vad som gäller i övrigt i regelverket om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder, en nordisk arresteringsorder respektive en arresteringsorder enligt handels- och samarbetsavtalet (se 8 kap. 3 § europeiska arresteringsorderlagen, 7 kap. 3 § nordiska arresteringsorderlagen och 2 kap. 3 § brexitlagen).

Åklagarmyndigheten och *Ekobrottsmyndigheten* efterfrågar en analys av hur ett tillfälligt överförande till Sverige påverkar de olika beslut om frihetsberövande som behövs till dess den eftersökta återförs till den verkställande staten och det slutliga beslutet om arresteringsordern har fattats. Regeringen håller med om att den frågan bör övervägas ytterligare. Som nämnts ovan ska åklagaren så snart den eftersökta anlant på svensk mark underrätta tingsrätten, som prövar utevarohäktningen och i förekommande fall ersätter den med ett nytt häktningsbeslut. Förfarandet leder till frågan om åklagaren, sedan personen återförs till den verkställande staten, måste utfärda en ny arresteringsorder eftersom den ursprungliga arresteringsordern grundade sig på beslutet om utevarohäktning. Det är svårt att tänka sig att bestämmelsen om tillfälligt överförande i arresteringsorderrambeslutet är tänkt att tillämpas på det sättet, särskilt om häktningsbeslutet inte ändras och grunden för arresteringsordern således är densamma. Om grunden för häktning däremot ändras, t.ex. genom att sannolika skäl endast bedöms föreligga för ett av flera brott, bör det leda till att arresteringsordern måste justeras. Någon möjlighet att ändra en arresteringsorder finns dock inte enligt arresteringsorderrambeslutet. Regeringens bedömning är därför att åklagaren i en sådan situation bör utfärda en ny arresteringsorder.

Om den eftersökta som överförs tillfälligt till Sverige inte är frihetsberövad då denne ska återföras till den verkställande staten, bör Polismyndigheten se till att den eftersökta återförs. Polismyndigheten bör även, om det behövs för att återförandet ska kunna genomföras, ha rätt att omhänderta den eftersökta och ta denne i förvar i upp till 96 timmar. Det motsvarar den ordning som gäller vid återförande av den som överlämnats tillfälligt till Sverige på villkor om återförande (jfr 8 kap. 1 § andra stycket europeiska arresteringsorderlagen, 7 kap. 1 § andra stycket nordiska arresteringsorderlagen och 2 kap. 2 § brexitlagen) och bedöms, liksom vid tillfälligt överförande från Sverige, vara proportionerligt.

5.3 Villkor och förfaranderegler vid ett hörande i avvaktan på beslut

Regeringens förslag

Den utfärdande och den verkställande myndigheten ska samråda om de villkor som ska styra ett hörande i Sverige eller i den verkställande staten. Villkoren vid ett hörande i Sverige ska fastställas av domstol.

Vid ett hörande enligt europeiska arresteringsorderlagen eller den nordiska arresteringsorderlagen ska en företrädare för den utfärdande staten delta vid förhöret och, med tillstånd från åklagaren, få ställa frågor till den eftersökte.

Promemorians förslag

Förslagen i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget. *Uppsala tingsrätt* anser att det bör tydliggöras att den svenska domstolsprövningen bör kunna leda till att villkor som strider mot svenska rättsgrundsatsar inte får verkställas samt att rätten bör kunna ställa upp ytterligare villkor för att skydda den enskildes rättigheter. *Svea hovrätt*, *Södertörns tingsrätt*, *Malmö tingsrätt* och *Göteborgs tingsrätt* efterfrågar ett förtydligande av vilka villkor för hörande det kan vara fråga om samt vilken prövning rätten ska göra av villkoren. *Göteborgs tingsrätt* anser att det bör övervägas om vissa villkor ska kunna beslutas direkt av åklagare för att undvika att systemet blir tungrott.

Skälen för regeringens förslag

Enligt artikel 19.2 i arresteringsorderrambeslutet och artikel 22.2 i EU-avtalet, ska den eftersökte höras enligt lagstiftningen i den verkställande staten. Motsvarande gäller enligt artikel 617.2 i handels- och samarbetsavtalet. I de fall Sverige är verkställande stat ska därmed förhöret genomföras enligt svenska regler. Som nämnts är det alltid fråga om att höra en person som är eftersökt för lagföring i den utfärdande staten. Syftet är att möjliggöra att den eftersökte kan höras inom ramen för det förfarandet, i de fall det tar tid att fatta beslut i frågan om ett överlämnande. Det är alltså närmast en fråga om ett förhör under förundersökning med en misstänkt eller tilltalad och de svenska regler som gäller för ett sådant förhör ska därför tillämpas. Skulle det uppkomma ett behov av att höra en person i bevisupptagningssyfte i en domstol bör enligt regeringen i stället en europeisk utredningsorder utfärdas i förhållande till EU:s medlemsstater förutom Danmark och Irland, som inte tillämpar Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/41/EU av den 3 april 2014 om en europeisk utredningsorder på det straffrättsliga området (direktivet om en europeisk utredningsorder). I förhållande till Danmark, Förenade kungariket, Island, Irland eller Norge får i stället motsvarande reglering i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål tillämpas.

Av artikel 19.1 i arresteringsorderrambeslutet och artikel 22.1 i EU-avtalet följer att förhöret ska hållas av en rättslig myndighet. Motsvarande gäller enligt artikel 617.1 i handels- och samarbetsavtalet. Av detta följer att ett hörande i avvaktan på beslut om överlämnande enligt den föreslagna regleringen kommer att hållas av åklagaren i enlighet med 23 kap. rättegångsbalken och reglerna om förhör i förundersökningskungörelsen när Sverige är verkställande stat. Den ordningen gäller även i motsvarande

situationer enligt lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål (4 kap. 1 §) och lagen om en europeisk utredningsorder (3 kap. 21 §).

Det bör noteras att åklagaren inte kommer att kunna delegera uppgiften att hålla förhöret till en polisman eller en annan anställd vid Polismyndigheten eftersom förhöret ska hållas av en rättslig myndighet.

Förhöret ska ske på de villkor som fastställs av rätten efter samråd mellan den utfärdande och den verkställande myndigheten. *Svea hovrätt*, *Södertörns tingsrätt*, *Malmö tingsrätt* och *Göteborgs tingsrätt* efterfrågar ett förtydligande av vilken prövning rätten ska göra av de villkor som förhandlas fram mellan åklagaren och den utfärdande staten. *Uppsala tingsrätt* för även fram att det bör finnas en möjlighet att avslå villkor som strider mot svenska rättsgrundsatser samt att rätten bör kunna uppställa egna villkor. *Göteborgs tingsrätt* anser också att det bör finnas en möjlighet att låta åklagaren besluta om vissa villkor i samförstånd med den utfärdande myndigheten. För regeringens bemötande av merparten av dessa synpunkter hänvisas till avsnitt 5.2. När det gäller villkoren för ett hörande i avvaktan på beslut så kan de avse exempelvis de praktiska formerna för förhöret som t.ex. hur den eftersökte ska inställa sig till förhöret eller hur ett eventuellt behov av tolkning ska lösas.

Av arresteringsorderrambeslutet och av EU-avtalet framgår även att en person som utsetts i enlighet med lagstiftningen i den utfärdande staten ska bistå vid hörandet av den eftersökte. När det är fråga om en europeisk eller nordisk arresteringsorder anser regeringen därför, i likhet med promemorian, att en företrädare för den utfärdande staten bör delta vid förhöret och att denne bör få ställa frågor direkt till den eftersökte om åklagaren gett tillstånd till det. Deltagandet bör kunna ske antingen personligen eller genom videokonferens.

Handels- och samarbetsavtalet innehåller inte någon motsvarande regel om att en person som utses i enlighet med lagstiftningen i Förenade kungariket ska delta vid förhöret och det krävs därför enligt regeringen inte heller någon kompletterande reglering med den innebörden i brexitlagen. Däremot följer det av artikel 617.1 i handels- och samarbetsavtalet att den eftersökte har rätt att biträdas av ett juridiskt ombud i enlighet med den utfärdande statens lagstiftning, något som regeringen dock bedömer inte kräver kompletterande svensk reglering.

Vid ett hörande i avvaktan på beslut om överlämnande till eller från Danmark, Island, Norge eller Förenade kungariket tillämpas bestämmelserna i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål, som även möjliggör ett hörande genom videokonferens.

6 Privilegier och immunitet

6.1 Olika typer av privilegier och immunitet

Det saknas en gemensam definition av privilegier eller av immunitet i unionsrätten och den exakta definitionen bestäms därför av nationell rätt (jfr skäl 20 direktivet om en europeisk utredningsorder och skäl 47 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1543 av den 12 april 2023 om europeiska utlämnandeorder och europeiska bevarandeorder för

elektroniska bevis i straffrättsliga förfaranden och för verkställighet av fängelsestraff eller annan frihetsberövande åtgärd till följd av straffrättsliga förfaranden). Inte heller arresteringsorderkonventionen eller handels- och samarbetsavtalet innehåller någon sådan definition. Det finns ett flertal bestämmelser om privilegier och immunitet i svensk rätt. Bestämmelserna finns i huvudsak i regeringsformen (RF) och innebär normalt att den som har en viss status inte kan hållas straffrättsligt ansvarig för vissa typer av gärningar. Det gäller t.ex. riksdagsledamöter och statsråd (se 4 kap. 12 § och 13 kap. 3 § RF). För vissa personer gäller en mer generell straffrättslig immunitet, t.ex. för statschefen och utländska diplomater (se 5 kap. 8 § RF och lagen [1976:661] om immunitet och privilegier i vissa fall). Även andra former av immunitet finns (se reglerna om krav på åtalsförordnande i 2 kap. 7 § brottbalken och reglerna i lagen [1985:988] om immunitet för vissa vittnen m.fl.). Se även redogörelsen i promemorian Folk rätt och straffansvar, DsJu 1984:6.

I förarbetena till europeiska arresteringsorderlagen återfinns en redogörelse för immunitet som kan förekomma i Sverige och vara av betydelse. Dessa är bl.a. följande. Riksdagsledamöters skydd enligt 4 kap. 12 § RF och 5 kap. 7 § riksdagsordningen (RO) samt statschefens immunitet enligt 5 kap. 8 § RF. Vidare kan ledamöter av Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen enligt 11 kap. 8 § RF endast åtalas av riksdagens ombudsman eller Justitiekanslern för brott i utövningen av tjänsten. Enligt 13 kap. 24 § RO får åtal för brott begånget i utövningen av uppdraget eller tjänsten mot fullmäktig i Riksbanken eller ledamot av Riksbankens direktion endast ske efter beslut av finansutskottet medan beslut i konstitutionsutskottet krävs när det gäller åtal mot en ledamot av riksdagsstyrelsen, Valprövningsnämnden eller Riksdagens överklagandenämnd, mot en av riksdagens ombudsmän, riksrevisorn, riksrevisionsdirektören eller mot riksdagsdirektören. För brott begånget av en ledamot av Riksbankens direktion i utövningen av Riksbankens beslutanderätt enligt lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering gäller dock särskilda bestämmelser. Bestämmelser om immunitet finns också i bl.a. 5 kap. 5–8 §§ lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål, där bl.a. den som har kommit till Sverige för att höras i ett brottmål åtnjuter straffrättslig immunitet i vissa hänseenden. När det gäller upphävande av immunitet eller privilegier till följd av internationella avtal ankommer det regelmässigt på den stat eller organisation som en skyddad person företräder. Bedömningen i förarbetena var att samtliga nämnda typer av immunitet innebär hinder mot överlämnande (se prop. 2003/04:7 s. 72–73).

6.2 Tidsfrister och upphävande av privilegier och immunitet enligt en europeisk arresteringsorder

Regeringens förslag

Om den eftersökta inledningsvis skyddats av privilegier eller immunitet i Sverige ska de tidsfrister som gäller för tingsrätten när den beslutar

om överlämnande räknas från och med den dag tingsrätten har fått information om att privilegierna eller immuniteten har upphävts.

Om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet ska åklagaren utan dröjsmål begära att privilegierna eller immuniteten upphävs, i de fall riksdagen eller en svensk myndighet ansvarar för att fatta ett sådant beslut.

Regeringens bedömning

Det krävs inte någon ytterligare reglering om att Sverige, i egenskap av verkställande stat, ska se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande är uppfyllda om den eftersökte inte längre skyddas av privilegier eller immunitet.

Promemorians förslag och bedömning

Förslaget och bedömningen i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget eller bedömningen.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Tidsfristerna bör börja löpa först när tingsrätten har informerats

Utgångspunkten i arresteringsorderrambeslutet är att ett överlämnande ska ske inom vissa angivna tidsfrister (se artikel 17 och avsnitt 4.1). I vissa fall kan den eftersökte vara skyddad av privilegier eller immunitet. Enligt artikel 20.1 ska tidsfristerna i sådana fall börja löpa först när de privilegier eller den immunitet som skyddar den eftersökte från ett överlämnande har upphävts och den verkställande myndigheten fått information om det. Svensk lagstiftning innehåller ingen uttrycklig bestämmelse om när tidsfristerna enligt artikel 17 i rambeslutet ska börja löpa vad gäller en eftersökt som när ärendet om överlämnande påbörjas skyddats av privilegier eller immunitet, men detta skydd efter en tid upphävs.

Som anges i avsnitt 4.2 har tingsrätten visserligen enligt 5 kap. 3 § tredje stycket europeiska arresteringsorderlagen en möjlighet att fatta sitt beslut senare än vad fristerna annars medger, om det finns särskilda skäl (se prop. 2003/04:7 s. 125), men den bestämmelsen tar inte sikte på frågan om att fristerna inte ska börja löpa förrän privilegierna eller immuniteten den eftersökte inledningsvis skyddats av har upphävts och den verkställande myndigheten har informerats om det. Ett beslut om att skjuta upp ett beslut om överlämnande utöver fristerna bör normalt endast kunna bli aktuellt efter det att eventuella privilegier eller immunitet har upphävts och fristerna i artikel 17 väl har börjat löpa.

Regeringen delar därför promemorians bedömning att en reglering bör införas i lag som uttryckligen anger att fristerna som gäller för ett beslut om överlämnande börjar löpa först när tingsrätten informerats om att eventuella privilegier eller immunitet har upphävts.

Åklagare ska begära upphävande av privilegier och immunitet när Sverige är verkställande medlemsstat

Enligt artikel 20.2 arresteringsorderrambeslutet ska den verkställande myndigheten verka för att privilegierna eller immuniteten hävs i de fall en myndighet i den verkställande staten kan upphäva privilegierna eller immuniteten, (se prop. 2003/04:7 s. 59–60).

Europeiska arresteringsorderlagen saknar uttryckliga regler om svenska myndigheters ansvar för att verka för att privilegier eller immunitet upphävs när Sverige är verkställande stat. Det ansvaret faller i stället inom åklagarens utredningsskyldighet enligt 4 kap. 3 § europeiska arresteringsorderlagen (se avsnitt 4.2).

Under utredningen av frågan om en europeisk arresteringsorder kan verkställas i Sverige kan ett stort antal frågor uppkomma. I de flesta fall är det tillräckligt att åklagaren har ett mer allmänt formulerat ansvar för att utreda förutsättningarna för att verkställa arresteringsordern här. Eftersom den verkställande myndighetens skyldighet att begära att privilegierna eller immuniteten upphävs framgår direkt av arresteringsorderrambeslutet bör dock enligt regeringen den skyldigheten komma till uttryck i lagen. Ansvaret bör fortsatt ligga på åklagaren. Om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet som svenska myndigheter kan upphäva, ska åklagaren utan dröjsmål begära att skyddet upphävs. Därför bör den nuvarande regleringen av utredningsskyldigheten i 4 kap. 3 § europeiska arresteringsorderlagen kompletteras med en skyldighet för åklagaren att utan dröjsmål begära att privilegierna eller immuniteten upphävs i en sådan situation.

Som framgår av redogörelsen ovan kan immunitet som enbart riksdagen kan upphäva innebära hinder mot överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder. Att arresteringsorderrambeslutet här använder begreppet ”myndigheter” bör i detta sammanhang därför omfatta även riksdagen. En svensk åklagare som finner att den eftersökte skyddas av immunitet som enbart riksdagen kan upphäva bör således ha en skyldighet att begära att skyddet upphävs även i sådana fall. Eftersom riksdagen inte är en myndighet i regeringsformens mening, bör det framgå uttryckligen att riksdagen omfattas av bestämmelsen.

Av artikel 20.1 andra stycket arresteringsorderrambeslutet framgår att den verkställande staten ska se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande föreligger om den eftersökte inte längre skyddas av privilegier eller immunitet. Att så är fallet bedöms redan idag falla inom åklagarens utredningsskyldighet i 4 kap. 3 § europeiska arresteringsorderlagen, där det framgår att åklagaren ska utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. Regeringen instämmer därför i promemorians bedömning att det inte krävs någon ytterligare reglering som genomför artikel 20.1 andra stycket arresteringsorderrambeslutet.

6.3 Tidsfrister och upphävande av privilegier och immunitet enligt en nordisk arresteringsorder

Regeringens förslag

Om den eftersökte inledningsvis skyddats av privilegier eller immunitet i Sverige ska de tidsfrister som gäller för tingsrätten när den beslutar om överlämnande räknas från och med den dag tingsrätten har fått information om att privilegierna eller immuniteten upphört.

Om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet och om riksdagen eller en svensk myndighet ansvarar för att fatta ett sådant beslut, ska åklagaren utan dröjsmål begära att privilegierna eller immuniteten upphävs.

Regeringens bedömning

Det krävs inte någon ytterligare reglering om att Sverige, i egenskap av verkställande stat, ska se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande är uppfyllda om den eftersökte inte längre skyddas av privilegier eller immunitet.

Promemorians förslag och bedömning

Förslaget och bedömningen i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget eller bedömningen.

Skälen för förslaget och bedömningen

Tidsfristerna bör börja löpa först när tingsrätten har informerats

Kopplingen mellan tidsfristerna och den eftersöktes privilegier eller immunitet i arresteringsorderkonventionen liknar regleringen i arresteringsorderrambeslutet. Utgångspunkten i arresteringsorderkonventionen är att ett överlämnande ska ske inom vissa angivna tidsfrister (se artikel 14 och avsnitt 3.2). I vissa fall kan den eftersökte vara skyddad av privilegier eller immunitet. Tidsfristerna ska enligt artikel 16.1 arresteringsorderkonventionen börja löpa först när privilegier eller immunitet som skyddar den eftersökte från ett överlämnande har upphävts.

Som anges i avsnitt 4.2 ger 4 kap. 3 § tredje stycket nordiska arresteringsorderlagen tingsrätten en möjlighet att fatta sitt beslut senare än vad fristerna i första eller andra stycket annars medger, om det finns särskilda skäl (se prop. 2010/11:158, s. 98). Den bestämmelsen tar dock inte sikte på frågan om att fristerna inte ska börja löpa förrän privilegierna eller immuniteten den eftersökte skyddas av har upphävts. Ett beslut om att skjuta upp ett beslut om överlämnande utöver fristerna bör normalt endast kunna bli aktuellt efter det att eventuella privilegier eller immunitet har upphävts och fristerna i artikel 14 väl har börjat löpa.

Sammanfattningsvis anser regeringen därför att, liksom i europeiska arresteringsorderlagen, en reglering bör införas som uttryckligen anger att fristerna som gäller för ett beslut om överlämnande börjar löpa först när tingsrätten informerats om att eventuella privilegier eller immunitet har upphävts.

Åklagare ska begära upphävande av privilegier och immunitet när Sverige är verkställande stat

Enligt artikel 16.2 i arresteringsorderkonventionen ska den verkställande myndigheten verka för att privilegierna eller immuniteten hävs när en myndighet i den verkställande staten kan upphäva privilegierna eller immuniteten.

Nordiska arresteringsorderlagen saknar uttryckliga regler om svenska myndigheters ansvar för att verka för att privilegier eller immunitet som svenska myndigheter kan upphäva upphävs när Sverige är verkställande stat. Det har i stället förutsatts falla inom åklagarens utredningsskyldighet enligt 3 kap. 3 § nordiska arresteringsorderlagen (se avsnitt 4.2).

Samma överväganden i fråga om skyldigheten för åklagaren att begära att privilegierna eller immuniteten upphävs gör sig här gällande avseende den europeiska arresteringsordern (se avsnitt 6.2.1). Det är fråga om en åtgärd som åklagaren ska vidta utan dröjsmål under utredningen av förutsättningarna för att verkställa en nordisk arresteringsorder om den eftersökte har rätt till privilegier eller immunitet som svenska myndigheter kan upphäva. Det är även lämpligt att den europeiska arresteringsorderlagen och den nordiska arresteringsorderlagen liknar varandra i så hög utsträckning som möjligt. I likhet med promemorian anser regeringen därför att den nuvarande regleringen av åklagarens utredningsskyldighet bör kompletteras med en skyldighet att utan dröjsmål begära att privilegierna eller immuniteten upphävs i en sådan situation.

Liksom för arresteringsorderrambeslutet bör arresteringsorderkonventionens användande av begreppet ”myndigheter” omfatta även riksdagen (se avsnitt 6.2).

Av artikel 16.1 arresteringsorderkonventionen framgår att den verkställande staten ska se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande föreligger om den eftersökte inte längre skyddas av privilegier eller immunitet. Att så är fallet bedöms redan idag falla inom åklagarens utredningsskyldighet i 3 kap. 3 § nordiska arresteringsorderlagen, där det framgår att åklagaren ska utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. Det krävs enligt regeringen därför inte någon ytterligare reglering som genomför artikel 16.1 arresteringsorderkonventionen i denna del.

6.4 Tidsfrister och upphävande av privilegier och immunitet enligt handels- och samarbetsavtalet

Regeringens förslag

Åklagare ska ansvara för att begära att den eftersöktes privilegier eller immunitet upphävs när Sverige är verkställande stat.

Regeringens bedömning

Det krävs inte någon ytterligare reglering om att Sverige, i egenskap av verkställande stat, ska se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande är uppfyllda om den eftersökte inte längre skyddas av privilegier eller immunitet.

När åklagaren är utfärdande myndighet behövs ingen ytterligare kompletterande reglering av dennes ansvar att begära att privilegier eller immunitet upphävs.

Promemorians förslag och bedömning

Förslaget och bedömningen i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget eller bedömningen.

Skälen för förslaget och bedömningen

Även enligt handels- och samarbetsavtalet är utgångspunkten att ett överlämnande ska ske inom vissa angivna tidsfrister (se artikel 615 i handels- och samarbetsavtalet). Fristerna i artikel 615 löper dock inte om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet, utan först om skyddet upphävs och den verkställande myndigheten informerats om upphävandet (artikel 618). Att så är fallet följer direkt av avtalet, till skillnad från ordningen i regleringen om den europeiska respektive nordiska arresteringsordern.

Såväl åklagare som allmän domstol kan vara verkställande myndighet enligt artikel 598 c i handels- och samarbetsavtalet (se 3 kap. 1 § brexitlagen). Ansvarsfördelningen dem emellan bör därför anges i brexitlagen när det gäller upphävande av privilegier eller immunitet. Enligt samma ordning som föreslås införs i europeiska arresteringsorderlagen (se avsnitt 6.2), bör åklagare ha ansvaret för att begära upphävande av privilegier eller immunitet när svenska myndigheter eller riksdagen har befogenhet att upphäva dem (d.v.s. när Sverige är verkställande stat). Detta bör enligt regeringen ske genom en hänvisning till den föreslagna bestämmelsen i europeiska arresteringsorderlagen.

När Sverige är utfärdande stat är enbart åklagare utfärdande myndighet enligt artikel 598 d i handels- och samarbetsavtalet (se 2 kap. 1 § brexitlagen). Det ansvar som åklagaren, i egenskap av utfärdande myndighet av en arresteringsorder för lagföring, har för att begära att privilegier och immunitet upphävs följer direkt av artikel 618.3 i handels- och samarbetsavtalet, och behöver enligt regeringen inte regleras ytterligare i den kompletterande svenska regleringen.

Av artikel 618.2 i handels- och samarbetsavtalet framgår att den verkställande staten ska se till att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande föreligger om den eftersökte inte längre skyddas av privilegier eller immunitet. Att så är fallet bedöms redan idag falla inom åklagarens utredningsskyldighet. Regeringen anser därför att det inte krävs

någon ytterligare reglering som kompletterar artikel 618.2 i handels- och samarbetsavtalet.

7 Krav på samtycke från den utfärdande staten och ändring av en obligatorisk vägransgrund

Regeringens förslag

I europeiska arresteringsorderlagen och i nordiska arresteringsorderlagen ska den obligatoriska, dvs. tvingande, vägransgrunden avseende förbudet om dubbelbestraffning i förhållande till domar meddelade i Island och Norge (*ne bis in idem*) ändras till en icke-tvingande, s.k. fakultativ, vägransgrund. Det ska även införas en tidsfrist på trettio dagar från det att en framställning om tillstånd till utvidgat överlämnande eller till vidareöverlämnande har gjorts till åklagaren till dess beslut ska fattas i frågan.

Det ska införas ett krav på samtycke från den utfärdande staten för att rätten ska kunna besluta att den frihetsberövande påföljd som en europeisk eller en nordisk arresteringsorder avser ska verkställas i Sverige. Om rätten har vägrat överlämnande och beslutat att påföljden ska verkställas i Sverige, ska Kriminalvården inte meddela någon verkställbarhetsförklaring enligt europeiska verkställighetslagen eller besluta att verkställigheten av påföljden ska föras över till Sverige, om den utfärdande staten därefter motsätter sig att verkställigheten överförs.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget. *Sveriges Advokatsamfund* framhåller att ett krav på samtycke från den utfärdande staten i praktiken innebär att den utfärdande statens intresse av att verkställa straffet i det egna landet ges företräde framför den svenska domstolens prövning av vad som bäst gagnar den enskildes sociala återanpassning.

Skälen för regeringens förslag

Förbudet om dubbelbestraffning i förhållande till domar meddelade i Norge och Island ska göras om till en fakultativ vägransgrund

I 2 kap. 4 § fjärde punkten europeiska arresteringsorderlagen finns vissa obligatoriska, d.v.s. tvingande, vägransgrunder när det gäller överlämnande mellan EU:s medlemsstater. Vid genomförandet av arresteringsorderkonventionen i svensk rätt genomfördes även vissa

ändringar med anledning av EU-avtalet. Bl.a. utvidgades den obligatoriska vägransgrunden som hindrar att en person som en gång blivit dömd eller frikänd av domstol för ett brott överlämnas för nytt åtal eller ny dom i samma sak, *ne bis in idem*, (dåvarande 2 kap. 5 § tredje punkten) till att avse även lagakraftvunna domar som meddelats i Norge eller Island (prop. 2010/11:158 s. 70). EU-avtalet reglerar dock endast överlämnande mellan EU:s medlemsstater å ena sidan och Norge respektive Island å den andra. Arresteringsorderrambeslutet innehåller inte heller någon reglering om att en verkställighet av en europeisk arresteringsorder ska vägras i de fall då den eftersökte har dömts för gärningen i Norge eller Island. Att en eftersökt har dömts för gärningen i Norge eller Island bör därför enligt regeringen inte utgöra en obligatorisk vägransgrund och hänvisningen till de länderna i 2 kap. 4 § fjärde punkten europeiska arresteringsorderlagen bör tas bort.

Däremot omfattas domar som dömts ut i Norge eller Island av den fakultativa vägransgrunden mot överlämnande med hänsyn till förbudet om dubbelbestraffning i förhållande till domar meddelade i en stat utanför EU. Till följd av detta bör hänvisningen till Norge och Island i 2 kap. 5 § europeiska arresteringsorderlagen tas bort eftersom den bestämmelsen nu ska avse samtliga stater som inte är medlemsstater i EU. Avgöranden avseende samma gärning som meddelats i Norge eller Island bör enligt regeringen regelmässigt innebära att det finns skäl att vägra överlämnande enligt den bestämmelsen.

Förtydliganden av bestämmelsen om tillstånd till utvidgat överlämnande eller till vidareöverlämnande

I 6 kap. 8 § europeiska arresteringsorderlagen regleras frågan om tillstånd för den utfärdande staten till utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande till en annan medlemsstat i EU, Island eller Norge. Enligt artikel 27.4 arresteringsorderrambeslutet ska beslut i fråga om samtycke till en framställning om utvidgat överlämnande fattas inom trettio dagar från det att den verkställande myndigheten har mottagit framställningen. En lika lång tidsfrist gäller enligt artikel 28.3 c) i arresteringsorderrambeslutet för beslut i fråga om en framställning om utvidgat överlämnande. Det framgår inte uttryckligen av den nuvarande lagstiftningen att åklagaren ska fatta sitt beslut inom trettio dagar från det att denne mottagit framställningen. Regeringen anser därför att en sådan tidsfrist bör införas.

6 kap. 8 § europeiska arresteringsorderlagen innehåller därutöver hänvisningar till det tidigare upphävda 3 kap, något som bör justeras.

Dagens reglering av verkställighet av ett frihetsberövande straff i den verkställande staten

Enligt arresteringsorderrambeslutet är en europeisk arresteringsorder ett rättsligt avgörande av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat ska gripa en eftersökt person för att sedan överlämna honom eller henne till den utfärdande medlemsstaten för att där lagföras eller verkställa en frihetsberövande påföljd (se artikel 1.1). Bestämmelsen har en motsvarighet i artikel 1.1 i arresteringsorderkonventionen.

Enligt artikel 4.6 arresteringsorderrambeslutet får den verkställande rättsliga myndigheten, under vissa förutsättningar, vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder som har utfärdats för verkställighet av en frihetsberövande påföljd om den verkställande medlemsstaten åtar sig att själv verkställa påföljden. Bestämmelsen har en motsvarighet i artikel 5.5 i arresteringsorderkonventionen.

När det gäller förfarandet för att föra över verkställigheten av den frihetsberövande påföljden till den verkställande medlemsstaten finns bestämmelser i artikel 25 i rådets rambeslutet 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder). Av den artikeln följer att bestämmelserna i rambeslutet, i tillämpliga delar och i den utsträckning de är förenliga med bestämmelserna i arresteringsorderrambeslutet, ska gälla i de fall en medlemsstat ska verkställa en frihetsberövande påföljd enligt artikel 4.6 arresteringsorderrambeslutet.

För de fall Sverige är verkställande stat har artikel 4.6 arresteringsorderrambeslutet införlivats i 2 kap. 3 § sjunde punkten och 6 § europeiska arresteringsorderlagen. I nordiska arresteringsorderlagen har artikel 5.5 i arresteringsorderkonventionen implementerats i 2 kap. 4 § fjärde punkten och 6 §. Artikel 25 i rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder har införlivats i huvudsak i 7 kap. 1 § i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen (europeiska verkställighetslagen) och i 6 kap. 1 § nordiska arresteringsorderlagen.

Inom Norden finns ett långtgående samarbete om överförande av bl.a. fängelsestraff som baseras på i hög utsträckning likalydande lagar. Samarbetet förutsätter att båda stater samtycker till att verkställigheten förs över. För Sveriges del regleras samarbetet i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetslagen). Det nordiska samarbetet utgör ett fördjupat samarbete som tillämpas i stället för rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder.

Enligt 2 kap. 3 § sjunde punkten och 6 § europeiska arresteringsorderlagen får ett överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd inte beviljas om den eftersökte är svensk medborgare eller bosatt i eller uppehåller sig i Sverige, om han eller hon begär att påföljden ska verkställas i Sverige, och om dennes sociala återanpassning underlättas om påföljden verkställs i Sverige. Om förutsättningarna i 2 kap. 6 § första till tredje punkterna är uppfyllda ska rätten, med beaktande av samtliga omständigheter, göra en bedömning i det enskilda fallet om huruvida verkställighet bör ske i Sverige och att huvudregeln om att ett överlämnande ska ske därmed ska frångås (se propositionen Ändringar i regelverket om överlämnande enligt en europeisk och nordisk arresteringsorder, prop. 2023/24:37, s. 94). Detsamma gäller enligt 2 kap. 4 § fjärde punkten och 6 § nordiska arresteringsorderlagen. Av 7 kap. 1 § första stycket europeiska arresteringsorderlagen följer att om rätten har beslutat att vägra överlämnande med stöd av 2 kap. 3 § sjunde punkten för att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige med stöd av 2 kap. 6 §, tillämpas europeiska verkställighetslagen, med undantag för

3 kap. 1–5 §§ den lagen. Tidigare gällde att en påföljd inte skulle verkställas i Sverige om den utfärdande medlemsstaten motsatt sig att verkställigheten överförs. Undantaget infördes efter Lagrådets påpekande om att det finns principiella invändningar mot att Sverige verkställer en frihetsberövande påföljd utan den andra statens samtycke eller begäran (se prop. 2003/04:7 s. 203 och 355). Vid införandet av europeiska verkställighetslagen kom detta till uttryck genom att Kriminalvården inte skulle besluta om en verkställbarhetsförklaring om den utfärdande staten inte samtyckte till att Sverige tog över påföljden (se propositionen Erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen, prop. 2014/15:29, s. 151 och 213). Motsvarande bestämmelse fanns i 6 kap. 1 § nordiska arresteringsorderlagen, med en delvis annan utformning. Genom en lagändring den 1 mars 2024 ändrades 7 kap. 1 § europeiska arresteringsorderlagen och 6 kap. 1 § nordiska arresteringsorderlagen bl.a. så att kravet på samtycke från den utfärdande staten för att den frihetsberövande påföljden som den eftersökte begärts överlämnad för skulle kunna verkställas i Sverige togs bort. Ändringen föranleddes framför allt av att EU-domstolens praxis utvecklats i riktning mot att starkt betona vikten av att undvika straffrihet för den eftersökte (se prop. 2023/24:37 s. 53–55).

Det ska införas ett krav på samtycke från den utfärdande staten vid verkställighet av ett frihetsberövande straff i den verkställande staten

I dom C.J., C-305-22, EU:C2025:665, har EU-domstolen ytterligare förtydligat förhållandet mellan arresteringsorderrambeslutet och rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder i fråga om att vägra verkställighet av ett fängelsestraff i den verkställande staten. Av domen framgår att när fråga uppkommer om att den verkställande staten ska vägra verkställighet av en europeisk arresteringsorder som avser överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd, krävs att den utfärdande staten samtycker till det (se p. 67). Domstolen framhåller särskilt att den utfärdande staten har utrymme att göra en skönsmässig bedömning med hänsyn till egna straffpolitiska överväganden, även om den eftersöktes sociala återanpassning skulle gynnas av att påföljden verkställs i den verkställande staten (se p. 63). Vidare konstaterar domstolen att principen om lojalt samarbete i artikel 4.3 FEU förutsätter en dialog mellan de verkställande och utfärdande myndigheterna, vilket bl.a. innebär en skyldighet att använda sig av bl.a. samråd för att förhindra att arresteringsorderns funktion lamslås (se p. 68–69). Om det framkommer att det inte är möjligt att faktiskt överta verkställigheten ska arresteringsordern verkställas (p. 70). I domen klargör EU-domstolen vidare att om en verkställande myndighet vägrat verkställighet i strid med de villkor och det förfarande som föreskrivs i rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder så kan arresteringsordern vidhållas och den utfärdande staten behåller dessutom rätten att verkställa det aktuella straffet (p. 76–77).

Mot bakgrund av det nämnda avgörandet står det klart att det krävs samtycke från den utfärdande staten för att en frihetsberövande påföljd ska få verkställas i Sverige enligt artikel 4.6 arresteringsorderrambeslutet. Den nuvarande regleringen i 2 kap. 6 § europeiska arresteringsorderlagen

förutsätter dock inte att den utfärdande staten samtycker till att Sverige övertar verkställigheten av påföljden för att rätten ska kunna fatta ett sådant beslut. Regeringen anser därför att ett krav på ett sådant samtycke bör införas i europeiska arresteringsorderlagen. Samma överväganden gör sig gällande avseende den nordiska arresteringsorderlagen.

Sveriges Advokatsamfund framhåller att ett krav på samtycke från den utfärdande staten i praktiken innebär att den utfärdande statens intresse av att verkställa straffet i det egna landet ges företräde framför den svenska domstolens prövning av vad som bäst gagnar den enskildes sociala återanpassning. Regeringen konstaterar att Sverige är bundet av sina internationella åtaganden och EU-domstolens praxis och att det därför måste införas ett samtyckeskrav. Det ska också noteras att ett krav på samtycke fanns fram till den 1 mars 2024, och att det således nu är fråga om en återgång till en ordning som gällt sedan länge.

För att rätten ska ha ett tillräckligt underlag för att pröva om verkställigheten ska övertas av Sverige bör åklagaren, genom kontakt med den utfärdande myndigheten, inhämta den utfärdande statens inställning till att påföljden verkställs i Sverige, något som kan regleras i förordning. På så sätt kommer rätten att ha kännedom om den andra statens inställning i frågan innan beslut i överlämnandefrågan fattas.

Formerna för ett samtycke och Kriminalvårdens möjligheter att utfärda en verkställbarhetsförklaring

Ett samtycke enligt rambeslutet om överförande av frihetsberövande påföljder kommer tydligast till uttryck genom att domen och intyget enligt bilaga I till rambeslutet skickas över (jfr dom C.J. p. 57, EU:C2025:665). Det bör dock inte kunna krävas att den andra staten under processen avseende arresteringsordern utfärdar ett intyg enligt bilaga I till rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder, utan samtycket kan komma till uttryck på annat sätt. Om den andra staten tydligt meddelar att den samtycker till ett överförande och det i övrigt finns förutsättningar för att verkställa påföljden får rätten fatta beslut om att påföljden ska verkställas här och att överlämnande ska vägras.

Även om det finns en skyldighet enligt EU-rätten till lojalt samarbete och de behöriga myndigheterna förväntas samarbeta kring att få frågan om eventuellt samtycke utredd så är det inte uteslutet att detta informationsutbyte kan komma att dra ut på tiden vilket skulle kunna innebära en risk för att de tidsfrister som anges i europeiska arresteringsorderlagen överskrids. För att motverka den risken bör rätten kunna pröva frågan om överlämnande även i de fall då ett svar inte kunnat fås från den utfärdande myndigheten trots rimliga ansträngningar. Rätten kommer i de fallen inte kunna besluta att påföljden ska verkställas i Sverige eftersom något samtycke inte finns. Trots det goda samarbetet mellan de nordiska länderna kan de korta tidsfristerna inom ramen för det samarbetet innebära att åklagaren får göra samma överväganden vid handläggningen av ett sådant ärende.

Enligt artikel 4 i rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder ska ett intyg som bl.a. innehåller uppgifter om den aktuella domen skickas över till den verkställande staten. Så länge verkställigheten av påföljden i den verkställande staten inte har påbörjats får dock den

utfärdande staten återkalla intyget och därigenom återta sitt samtycke till verkställigheten (jfr dom C.J. p. 84, EU:C2025:665, och artikel 13 rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder). För att inte kringgå denna möjlighet att återta samtycket bör enligt regeringen Kriminalvården säkerställa att den utfärdande staten inte motsätter sig att Sverige övertar verkställigheten av påföljden. Först när den utfärdande statens behöriga myndighet enligt rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder sänder över domen och det intyg som framgår av bilaga I till nämnda rambeslut, bör därför Kriminalvården kunna meddela en verkställbarhetsförklaring och inleda verkställighet av domen i Sverige. Detta bör komma till uttryck genom att det, i likhet med vad som gällde tidigare, i europeiska arresteringsorderlagen anges att Kriminalvården inte får meddela en verkställbarhetsförklaring om den utfärdande staten motsätter sig att verkställigheten av påföljden förs över till Sverige. På detta sätt ges Kriminalvården stöd för att underlåta verkställighet trots att det finns ett domstolsbeslut om att verkställighet ska ske i Sverige. Kriminalvården bör inte heller besluta att överta ett nordiskt fängelsestraff om den andra nordiska staten skulle ändra inställning till ett överförande. Detta bör komma till uttryck i nordiska arresteringsorderlagen.

Om rätten har beslutat att påföljden ska verkställas här och det sedan framkommer att den utfärdande staten trots allt motsätter sig detta (se artikel 13 rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder), så kan den utfärdande myndigheten vidhålla sin arresteringsorder. I en sådan situation bör det finnas förutsättningar att pröva frågan om överlämnande på nytt och att eventuellt frihetsberöva den eftersökte i det ärendet. I de fall den utfärdande myndigheten inte vidhåller arresteringsordern bör dock den eftersökte omedelbart försättas på fri fot om han eller hon är frihetsberövad. Risken för att en motsvarande problematik skulle uppkomma i förhållande till en annan nordisk stat framstår som betydligt lägre. I grunden anser dock regeringen att samma ordning bör gälla i en motsvarande situation.

Språkliga och redaktionella ändringar

Regeringen instämmer i promemorians bedömning att det finns ett behov av att göra mindre språkliga och redaktionella ändringar i den europeiska och den nordiska arresteringsorderlagen. Även de sakliga felaktigheter som uppmärksammats i promemorian bör åtgärdas.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 december 2026.

Regeringens bedömning

Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget.

Skälen för förslaget och bedömningen

De föreslagna lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Regeringens bedömning är att det bör kunna ske den 1 december 2026.

När det gäller processrättslig lagstiftning är utgångspunkten att nya regler blir tillämpliga omedelbart och några övergångsbestämmelser behövs därför inte. Tidsfristerna i ärenden där den eftersökte inledningsvis skyddats av privilegier eller immunitet som har inletts före ikraftträdandet ska till följd av det anses ha börjat löpa först när privilegierna eller immuniteten har upphävts.

Det är angeläget att reglerna i europeiska arresteringsorderlagen och i nordiska arresteringsorderlagen om att den utfärdande statens samtycke ska krävas för att den frihetsberövande påföljd som arresteringsordern avser i stället ska verkställas i Sverige, ska kunna tillämpas även på ärenden som pågår vid ikraftträdandet. Detta eftersom gällande praxis från EU-domstolen innebär att motsvarande resultat ska uppnås i så hög grad som möjligt redan med nuvarande regelverk. Även ändringen i europeiska arresteringsorderlagen från obligatorisk (tvingande) till frivillig (fakultativ) vägransgrund avseende förbudet om dubbelbestraffning i förhållande till domar meddelade i Island och Norge, bör gälla ärenden som inletts före ikraftträdandet.

Inte heller i övrigt finns det ett behov av några övergångsbestämmelser.

9 Konsekvenser

Regeringens bedömning

Förslagen förväntas leda till positiva konsekvenser för den enskilde genom att tydligare regler om hörande och tillfälligt överförande införs direkt i lagstiftningen om överlämnande enligt en arresteringsorder. Kravet på samtycke från den utfärdande myndigheten kan dock medföra negativa konsekvenser för en enskild som inte får verkställa sitt straff i Sverige trots att förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Regleringen blir tydligare och mer lättillämpad, särskilt vad avser tidsfrister, vilket bedöms underlätta processen för tillämparna.

De föreslagna ändringarna rymms inom befintliga ekonomiska ramar för de berörda myndigheterna och domstolarna, och kan i vissa fall leda

till kostnadsminskningar för Kriminalvården. Förslagen bedöms inte heller medföra några konsekvenser för jämställdheten eller miljön eller få några andra konsekvenser som bör redovisas.

Promemorians bedömning

Bedömningen i promemorian stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på bedömningen.

Skälen för bedömningen

De föreslagna ändringarna i europeiska arresteringsorderlagen, nordiska arresteringsorderlagen och brexitlagen rör i huvudsak förutsättningarna för att överföra en eftersökt person tillfälligt till den utfärdande staten eller att höra personen i den verkställande staten samt hur förfarandet kring ärenden som rör en eftersökt som har rätt till privilegier eller immunitet ska hanteras. De nya reglerna innebär dock inga större förändringar mot vad som gäller idag utan det rör sig om förtydligande lagstiftning som bör underlätta processen.

I den mån det sker tillfälliga överföranden till eller från andra stater eller uppstår ett behov av att höra personer som eftersöks med stöd av en arresteringsorder kan en sådan situation hanteras redan idag med stöd av befintliga regelverk. Det torde dock vara ytterst ovanligt förekommande, något som inte bedöms ändras till följd av den föreslagna lagstiftningen. Förslaget att införa särskild reglering om detta i det svenska regelverket om den europeiska arresteringsordern, den nordiska arresteringsordern respektive i fråga om överlämnande enligt en arresteringsorder med stöd av handels- och samarbetsavtalet bedöms därför inte leda till några kostnadsökningar för de berörda myndigheterna eller domstolarna. Däremot innebär den särskilda regleringen en förväntad positiv effekt för enskilda, eftersom förutsättningarna för ett överförande eller ett hörande inom ramen för ärendet om överlämnande framgår av samma regelverk som reglerar överlämnandet i övrigt.

Inte heller den föreslagna regleringen om när tidsfrister för eftersökta personer som skyddas av privilegier eller immunitet ska börja löpa och om åklagarens ansvar att begära att sådant skydd ska upphöra, bedöms leda till några kostnadsökningar för de berörda myndigheterna eller domstolarna, eftersom tidsfristerna ska iaktas redan idag. Detsamma gäller tidsfristerna som åklagaren har att iakta för beslut om en framställning om utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande från den utfärdande myndigheten.

Regleringen om att samtycke från den stat som utfärdat en arresteringsorder för verkställighet av en frihetsberövande påföljd ska krävas för att rätten ska kunna vägra överlämnande och besluta om verkställighet av påföljden i Sverige, bedöms leda till en ökad tydlighet för de myndigheter som ska tillämpa regleringen. Ändringen förutsätter en något tätare kontakt mellan åklagaren och den utfärdande myndigheten men bedöms

inte påverka arbetsbördan i nämnvärd omfattning. Ändringen bedöms även kunna leda till att något fler personer överlämnas från Sverige i stället för att verkställa påföljden här. Så kan vara fallet när den andra staten inte lämnar någon inställning till att Sverige övertar verkställigheten av påföljden och rätten ser sig förhindrad att fatta ett sådant beslut. Detta bedöms leda till något minskade kostnader för Kriminalvården. I vissa fall kan kravet på samtycke leda till att en enskilds sociala återanpassning inte kan tillgodoses fullt ut. Detta är dock en effekt som följer redan av EU-domstolens praxis, och således inte någonting som regeringen kan påverka.

Övriga ändringar i nämnda lagar utgörs främst av språkliga och redaktionella justeringar. Ändringarna kommer inte att leda till fler ärenden hos myndigheterna eller domstolarna och av det skälet inga ökade kostnader för berörda aktörer.

Förslagen bedöms inte heller medföra några konsekvenser för jämställdheten eller miljön eller få några andra konsekvenser som bör redovisas.

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

2 kap.

4 § Överlämnande ska vägras om

1. den eftersökte enligt 1 kap. 6 § brottsbalken inte hade kunnat dömas till påföljd för den aktuella gärningen,

2. det skulle strida mot den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna eller de tilläggsprotokoll till konventionen som gäller som lag i Sverige,

3. gärningen omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen, eller

4. gärningen har prövats genom en dom som fått laga kraft i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid en fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet.

Paragrafen innehåller ett antal obligatoriska vägransgrunder. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Vägransgrunden i *fjärde punkten* om hinder mot överlämnande på grund av en tidigare dom i en annan stat avseende samma gärning ändras så att sådana avgöranden som meddelats i Island eller Norge inte längre utgör en obligatorisk grund för att vägra överlämnande.

5 § Överlämnande för en gärning får vägras om

1. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har beslutats att inte åtala för gärningen,

2. gärningen har prövats genom en dom som fått laga kraft i en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid en fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet,

3. en förundersökning har inletts eller ett åtal har väckts i Sverige för gärningen,

4. gärningen har begåtts i Sverige och påföljd inte längre får dömas ut enligt svensk lag på grund av preskription, eller

5. den europeiska arresteringsordern avser verkställighet av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut efter en förhandling där den eftersökte inte var personligen närvarande och den utfärdande myndigheten inte har bekräftat att något av villkoren i artikel 4a.1 i rambeslutet är uppfyllt.

Paragrafen innehåller ett antal fakultativa vägransgrunder. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Vägransgrunden i *andra punkten* om hinder mot överlämnande på grund av en tidigare dom avseende samma gärning ändras så att sådana avgöranden som meddelats i Island eller Norge får utgöra skäl att vägra överlämnande.

6 § Rätten får besluta att den frihetsberövande påföljd som den europeiska arresteringsordern avser ska verkställas i Sverige, om

1. den eftersökte är svensk medborgare eller bosatt i eller uppehåller sig i Sverige,

2. den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige,

3. den eftersöktes sociala återanpassning underlättas om påföljden verkställs i Sverige, och

4. den utfärdande staten samtycker till att påföljden ska verkställas i Sverige.

Paragrafen innehåller bestämmelser om under vilka förutsättningar rätten, i stället för att tillämpa huvudregeln och överlämna den eftersökte, får besluta att den frihetsberövande påföljd som den europeiska arresteringsordern avser får verkställas i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *punkten 4* införs ytterligare ett krav för att rätten ska få besluta om att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige. Ändringen innebär att den utfärdande staten tydligt måste ha uttryckt att den samtycker till att den frihetsberövande påföljd som arresteringsordern avser verkställs i Sverige. Som utgångspunkt ska åklagaren under utredningen av om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige enligt 4 kap. 3 § inhämta den utfärdande statens samtycke till att verkställigheten förs över till Sverige, med beaktande av de frister som gäller för rättens prövning av frågan om överlämnande. Motsätter sig den utfärdande staten att verkställighet sker i Sverige eller lämnar den inget besked i frågan saknas förutsättningar att besluta att påföljden ska verkställas i Sverige. Det är då inte heller möjligt att vägra ett överlämnande med stöd av 2 kap. 3 § sjunde punkten.

Övriga ändringar är redaktionella.

4 kap.

3 § Om en arresteringsorder har skickats direkt enligt 1 § eller om det på annat sätt framkommer att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, ska åklagaren utreda om det finns förutsättningar för

överlämnande från Sverige. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år *ska* det dessutom utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Utredningen *ska* bedrivas *skyndsamt*. Den tidsfrist som kan komma att gälla för tingsrätten enligt 5 kap. 3 § *ska* beaktas vid utredningen.

Om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet som riksdagen eller en svensk myndighet kan upphäva, ska åklagaren snarast möjligt begära att privilegierna eller immuniteten upphävs.

Paragrafen reglerar åklagarens utredningsskyldighet vid överlämnande från Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.1.

Enligt *fjärde stycket*, som är nytt, ska åklagaren snarast möjligt begära att privilegier eller immunitet som riksdagen eller en svensk myndighet kan upphäva, ska upphävas om den som eftersöks enligt en europeisk arresteringsorder skyddas av sådana privilegier eller sådan immunitet. Det är fråga om sådana privilegier eller sådan immunitet som utgör hinder för överlämnande enligt 2 kap. 3 § första stycket sjätte punkten. Det följer av artikel 20.2 rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (arresteringsorderrambeslutet) att om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet som en myndighet i den verkställande medlemsstaten har befogenhet att upphäva, ska den verkställande myndigheten begära att den myndigheten upphäver skyddet. Eftersom riksdagen i vissa fall ansvarar för att ta ställning till om privilegier eller immunitet ska upphävas omfattas även riksdagen av bestämmelsen. I andra fall då den eftersökte har rätt till privilegier eller immunitet är det den utfärdande myndigheten som ska begära upphävande.

Övriga ändringar är språkliga.

5 kap.

3 § Tingsrätten ska meddela beslut i fråga om överlämnande senast trettio dagar efter det att den eftersökte har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast trettio dagar efter det att den eftersökte har underrättats om innehållet i arresteringsordern.

Om den eftersökte samtycker till ett överlämnande, ska beslutet meddelas senast tio dagar efter det att samtycket har lämnats.

Om den eftersökte har skyddats av privilegier eller immunitet avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet i Sverige, ska fristerna i första och andra stycket räknas från och med den dag tingsrätten har informerats om att privilegierna eller immuniteten upphört.

Om det finns särskilda skäl får tingsrätten meddela sitt beslut senare än vad som sägs i första eller andra stycket.

Paragrafen anger tidsfrister för beslut om överlämnande. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Av *tredje stycket*, som får nytt innehåll, framgår att fristerna i första och andra stycket ska börja löpa först när tingsrätten har fått information om att privilegier eller immunitet som en person som är eftersökt med stöd av en europeisk arresteringsorder skyddats av har upphävts.

Fjärde stycket motsvarar det tidigare tredje stycket. Tidsfristerna enligt första och andra stycket börjar i förekommande fall inte löpa förrän tingsrätten har informerats om att privilegierna eller immuniteten har upphört. Att den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet kan därför inte i sig utgöra särskilda skäl för att frångå tidsfristerna

Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

Åtgärder före beslut om överlämnande

5 a § *Före ett beslut om överlämnande i fråga om en arresteringsorder som avser lagföring, ska rätten på begäran av den utfärdande myndigheten besluta att den eftersökte antingen*

1. hörs av en åklagare enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte något annat följer av denna lag, eller

2. överförs tillfälligt till den utfärdande medlemsstaten på villkor att han eller hon ska återföras till Sverige för att närvara vid en förhandling som rör överlämnandet.

Ett förhör eller ett överförande av den eftersökte ska genomföras enligt villkor som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

En företrädare för den utfärdande medlemsstaten ska delta vid ett förhör enligt första stycket 1 och får med åklagarens samtycke ställa frågor direkt till den som hörs.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att rätten på begäran av den utfärdande myndigheten, i avvaktan på beslut i fråga om överlämnande, ska besluta att en person som eftersöks för lagföring med stöd av en europeisk arresteringsorder antingen ska höras i Sverige eller överföras tillfälligt till den utfärdande medlemsstaten. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Av *första stycket* framgår att bestämmelsen enbart är tillämplig när det gäller en europeisk arresteringsorder som utfärdats för lagföring (se artikel 18.1 arresteringsorderrambeslutet). På begäran av den utfärdande myndigheten ska rätten besluta att den eftersökte antingen ska höras i Sverige eller överföras tillfälligt till den utfärdande medlemsstaten. Som utgångspunkt bör det alternativt den utfärdande myndigheten har begärt användas. Även omständigheter hänförliga till den eftersökte, såsom hälsotillstånd eller andra humanitära skäl, och skälet till att den utfärdande myndigheten begär att få höra den eftersökte är dock av betydelse för prövningen. En samlad bedömning av alla relevanta omständigheter i det enskilda fallet får därför göras i syfte att avgöra om den eftersökte ska höras i Sverige eller överföras tillfälligt till den utfärdande staten.

Kontakterna med den utfärdande myndigheten kommer att skötas av åklagaren, såsom gäller i övrigt under handläggningen av en begäran om överlämnande.

Av *första punkten* framgår att den eftersökte ska höras av en svensk åklagare i enlighet med reglerna om förundersökning, om inte något annat följer av lagen. Avvikelser från vad som annars skulle gälla kan ske i de villkor som ska fastställas i samråd med den utfärdande myndigheten. Det är dock inte möjligt att delegera uppgiften att hålla förhöret till en polisman eller en annan anställd vid Polismyndigheten. Det är alltid fråga om att höra den eftersökte inom ramen för det ärende arresteringsordern avser. Ett hörande av den eftersökte i annat syfte faller utanför

arresteringsorderrambeslutets tillämpningsområde. I den situationen får andra tillämpliga instrument för straffrättsligt samarbete användas, såsom t.ex. den europeiska utredningsordern eller en ansökan om rättslig hjälp som handläggs enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Av *andra punkten* följer att rätten ska villkora ett tillfälligt överförande med att den eftersökte ska kunna återföras till Sverige för att delta vid en förhandling som rör överlämnandet. Det ska således framgå av rättsens beslut att ett sådant villkor gäller.

Av *andra stycket* framgår att ett förhör eller överförande enligt första stycket ska genomföras i enlighet med villkor som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten. Kontakterna om villkoren för hörandet bör – i likhet med övriga sådana kontakter – skötas av åklagaren. Rätten fattar dock beslutet om villkoren för överförandet, inklusive dess varaktighet.

Enligt *tredje stycket* ska en företrädare för den utfärdande myndigheten delta vid ett förhör enligt första punkten och få ställa frågor direkt till den eftersökte, om åklagaren medger det. Företrädaren kan närvara på videolänk om förutsättningarna i artikel 6 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete (digitaliseringsförordningen) är uppfyllda.

5 b § *Tingsrätten ska för prövningen av en begäran om tillfälligt överförande eller hörande i avvaktan på beslut om överlämnande hålla förhandling om den eftersökte begär det och det inte är uppenbart obehövligt.*

Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad ska han eller hon inställas.

Paragrafen, som är ny, reglerar frågan om skriftlig eller muntlig handläggning av en begäran om hörande eller tillfälligt överförande i avvaktan på beslut. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Av *första stycket* framgår att handläggningen som utgångspunkt är skriftlig men att den eftersökte kan begära att frågan prövas vid förhandling och att en förhandling då ska hållas om det inte är uppenbart obehövligt. I de fall en begäran om förhandling inte är sakligt motiverad kan en förhandling ofta vara uppenbart obehövlig. Det kan finnas skäl att hålla en förhandling för att exempelvis kunna bedöma den eftersöktes hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden eller för att kunna ta ställning till hur den eftersöktes grundläggande rättigheter skulle kunna påverkas av ett beslut.

Av *andra stycket* framgår att åklagaren och den eftersökte ska kallas till förhandlingen. Om den eftersökte är frihetsberövad ska han eller hon inställas.

5 c § *Polismyndigheten ska biträda vid verkställighet av ett beslut om tillfälligt överförande. Om den som ska överföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att överförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.*

Paragrafen, som är ny, reglerar Polismyndighetens ansvar vid verkställighet av ett beslut om tillfälligt överförande till den utfärdande medlemsstaten. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Det praktiska genomförandet av verkställigheten sker genom Polismyndighetens försorg. Om den som ska överföras tillfälligt är på fri fot, kan han eller hon omhändertaras och tas i förvar efter beslut av Polismyndigheten under högst 96 timmar. Förvarstagande förutsätter att en sådan åtgärd bedöms vara nödvändig för att överförandet ska kunna genomföras. Möjligheten att ta någon i förvar bör tillämpas med återhållsamhet och i enlighet med proportionalitetsprincipen i 8 § polislagen (1984:387).

9 § Ett beslut att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 3 § 7 får inte överklagas. Har den eftersökte samtyckt till överlämnande enligt 4 kap. 9 § får beslutet om överlämnande inte *heller* överklagas.

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut krävs prövningstillstånd, om beslutet innebär att ärendet avgörs eller utgör ett sådant beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av ett slutligt beslut.

Paragrafen innehåller regler om överklagande. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första stycket* görs en ändring av rättelsekaraktär där 2 kap. 6 § ändras till 2 kap. 3 § sjunde punkten.

Övriga ändringar är språkliga.

6 kap.

8 § Om *ett* överlämnande har beviljats enligt denna lag och en rättslig myndighet i den medlemsstat dit *överlämnandet* har skett gör en framställning till åklagaren om *något av följande* tillstånd, prövas ärendet med tillämpning av 2, 4 eller 5 kap.:

1. *tillstånd* att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av överlämnandet, eller

2. *tillstånd* att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge överlämna den som har överlämnats från Sverige.

Behörig tingsrätt är den som prövade frågan om överlämnande.

Det som i 2, 4 och 5 kap. sägs om tvångsmedel och frister ska inte tillämpas i de fall som avses i första stycket. Offentlig försvarare ska förordnas för den som har överlämnats. Den som har överlämnats ska ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Tingsrätten prövar om det finns skäl att hålla en muntlig förhandling.

Ett beslut enligt första stycket ska fattas inom trettio dagar från det att åklagaren har tagit emot framställningen.

Paragrafen reglerar förutsättningarna och förfarandet kring handläggningen av en framställning om utvidgat överlämnande eller vidareöverlämnande till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första och tredje stycket* tas hänvisningen till det tidigare upphävda 3 kap. bort.

Det nya *fjärde stycket* anger att åklagaren ska fatta beslut om tillstånd till ett utvidgat överlämnande eller ett vidareöverlämnande till en annan

medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge, inom trettio dagar från det att han eller hon har mottagit framställningen. Att tidsfristen gäller för sådana beslut följer av artikel 27.4 respektive 28.3 c) i arresteringsorderrambeslutet.

Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

7 kap.

1 § Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § eller 7 § första stycket har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, tillämpas lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen, med undantag för 3 kap. 1–5 §§ den lagen. Vid tillämpning av 3 kap. 15 § den lagen krävs inte någon begäran från behörig myndighet i den andra staten för att tvångsmedel ska få användas.

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att den frihetsberövande påföljden ska verkställas i Sverige, får en fråga om häktning enligt 3 kap. 15 och 16 §§ lagen om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen tas upp på yrkande av åklagaren utan ett föregående beslut om anhållande.

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, ska en verkställbarhetsförklaring inte beslutas om den utfärdande medlemsstaten därefter motsätter sig att verkställigheten överförs.

I paragrafen anges vilka bestämmelser i lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen (europeiska verkställighetslagen) som ska tillämpas när rätten med stöd av 2 kap. 6 § eller 7 § första stycket har beslutat om att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige och när Kriminalvården får verkställa en sådan påföljd. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Det nya *tredje stycket* anger att Kriminalvården inte får meddela en verkställbarhetsförklaring om den utfärdande staten motsätter sig att verkställigheten av en frihetsberövande påföljd som en arresteringsorder avser överförs till Sverige. För att ett överförande ska vara aktuellt måste den utfärdande staten skicka över domen och ett intyg i enlighet med bilaga I till rådets rambeslutet 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder). Om den utfärdande staten skickar ett sådant intyg innebär det att den inte motsätter sig att verkställigheten överförs. Kriminalvården ska alltså invänta ett sådant intyg innan en verkställbarhetsförklaring meddelas. Det ska noteras att ett intyg kan återkallas vilket innebär att påföljden, om verkställigheten ännu inte påbörjats, inte längre får verkställas i den verkställande staten (se artikel 13 rambeslutet om verkställighet av frihetsberövande påföljder).

Om rätten har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige ska det finnas ett samtycke från den utfärdande staten (se 2 kap. 6 §). Det kan därför förväntas att det kommer att vara ovanligt att den utfärdande staten därefter motsätter sig att verkställigheten överförs.

8 kap.

Återförande av en person som har överförts tillfälligt eller överlämnats till Sverige

1 § *Polismyndigheten ska ansvara för att återföra en person som*

1. *har överförts tillfälligt till Sverige i avvaktan på beslut om överlämnande, eller*

2. *har överlämnats till Sverige för att lagföras här på villkor att personen senare återförs till den andra staten.*

Om den som ska återföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att återförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

Paragrafen behandlar det fallet att någon överförts tillfälligt till Sverige och ska återföras till den andra medlemsstaten eller har överlämnats till Sverige med ett villkor om återförande (se artiklarna 18.1 och 24.2 arresteringsorderrambeslutet). Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Det *första stycket* ändras så att Polismyndigheten ska se till att den eftersökte återförs till den verkställande medlemsstaten även då en person överförts tillfälligt till Sverige. Övriga ändringar är redaktionella.

3 § Om en svensk myndighet har utfärdat en europeisk arresteringsorder och den andra medlemsstaten har beslutat om *ett tillfälligt överförande eller om ett överlämnande till Sverige*, ska Polismyndigheten ansvara för transporten i Sverige.

Paragrafen reglerar vem som bär ansvaret för transporter vid tillfälligt överförande eller överlämnande till Sverige enligt en europeisk arresteringsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Bestämmelsen ändras så att Polismyndigheten ansvarar för transporten i Sverige även när en person överförts tillfälligt hit.

10.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

2 kap.

6 § Rätten får besluta att den frihetsberövande påföljd som den nordiska arresteringsordern avser ska verkställas i Sverige, om

1. den eftersökte är svensk medborgare eller är bosatt i eller uppehåller sig i Sverige,

2. den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige,

3. den eftersöktes sociala återanpassning underlättas om påföljden verkställs i Sverige, *och*

4. *den utfärdande staten samtycker till att påföljden ska verkställas i Sverige.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om under vilka förutsättningar rätten, i stället för att tillämpa huvudregeln och överlämna den eftersökte, får

besluta att den frihetsberövande påföljd som den nordiska arresteringsordern avser får verkställas i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *punkten 4* införs ytterligare ett krav för att rätten ska få besluta om att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige. Ändringen innebär att den utfärdande staten tydligt måste ha uttryckt att den samtycker till att den frihetsberövande påföljd som arresteringsordern avser verkställs i Sverige. Som utgångspunkt ska åklagaren under utredningen av om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige enligt 3 kap. 3 § försöka inhämta den utfärdande statens samtycke till att verkställigheten förs över till Sverige, med beaktande av de frister som gäller för rättens prövning av frågan om överlämnande. Motsätter sig den utfärdande staten att verkställighet sker i Sverige eller lämnar den inget besked i frågan saknas förutsättningar att besluta att påföljden ska verkställas i Sverige. Det är då inte heller möjligt att vägra ett överlämnande med stöd av 2 kap. 4 § fjärde punkten.

Övriga ändringar är redaktionella.

3 kap.

3 § Om en nordisk arresteringsorder har skickats direkt till åklagaren eller det annars är känt att den eftersökte befinner sig på en viss plats i Sverige, ska åklagaren skyndsamt utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. Den tidsfrist som gäller för tingsrätten enligt 4 kap. 3 § andra stycket ska beaktas. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år, ska det utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet som riksdagen eller en svensk myndighet kan upphäva, ska åklagaren snarast möjligt begära att privilegierna eller immuniteten upphävs.

Paragrafen reglerar åklagarens utredningsskyldighet vid överlämnande från Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Enligt *tredje stycket*, som är nytt, ska åklagaren begära att privilegier eller immunitet som riksdagen eller en svensk myndighet kan upphäva, ska upphävas om den som eftersöks enligt en nordisk arresteringsorder skyddas av sådana privilegier eller sådan immunitet. Det följer av artikel 16.2 konventionen av den 15 december 2005 om överlämnande mellan de nordiska staterna på grund av brott (arresteringsorderkonventionen) att om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet som en myndighet i den verkställande medlemsstaten har befogenhet att upphäva, ska den verkställande myndigheten begära att den myndigheten upphäver skyddet. Eftersom riksdagen i vissa fall ansvarar för att ta ställning till om privilegier eller immunitet ska upphävas omfattas även riksdagen av bestämmelsen. I andra fall då den eftersökte har rätt till privilegier eller immunitet är det den utfärdande myndigheten som ska begära upphävande.

4 kap.

3 § Samtycker den eftersökte till *ett* överlämnande, ska beslut i fråga om överlämnande meddelas senast tre dagar efter det att samtycket har lämnats.

I övriga fall ska tingsrätten meddela beslut i fråga om överlämnande senast fjorton dagar efter det att den eftersökte har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast fjorton dagar efter det att den eftersökte har underrättats om innehållet i den nordiska arresteringsordern.

Om den eftersökte har skyddats av privilegier eller immunitet avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet i Sverige, ska fristerna i första och andra stycket räknas från och med den dag tingsrätten har informerats om att privilegierna eller immuniteten upphört.

Om det finns särskilda skäl får beslutet meddelas senare än vad som sägs i första eller andra stycket. Beslutet ska då meddelas så snart det är möjligt.

Paragrafen anger tidsfrister för beslut om överlämnande. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Av *tredje stycket*, som får nytt innehåll, framgår att fristerna i första och andra stycket ska börja löpa först när tingsrätten har fått information om att privilegier eller immunitet som en person som är eftersökt med stöd av en nordisk arresteringsorder skyddats av har upphävts.

Fjärde stycket motsvarar det tidigare tredje stycket. Tidsfristerna enligt första och andra stycket börjar i förekommande fall inte löpa förrän tingsrätten har informerats om att privilegierna eller immuniteten har upphört. Att den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet kan därför inte i sig utgöra särskilda skäl för att frågå tidsfristerna.

Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

Åtgärder före beslut om överlämnande

5 a § *Före ett beslut om överlämnande i fråga om en arresteringsorder som avser lagföring, ska rätten på begäran av den utfärdande myndigheten besluta att den eftersökte antingen*

1. hörs av en åklagare enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte något annat följer av denna lag, eller

2. överförs tillfälligt till den utfärdande staten på villkor att han eller hon ska återföras till Sverige för att närvara vid en förhandling som rör överlämnandet.

Ett förhör eller ett överförande av den eftersökte enligt första stycket ska genomföras enligt villkor som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten.

En företrädare för den utfärdande staten ska delta vid ett förhör enligt första stycket 1 och får med åklagarens samtycke ställa frågor direkt till den som hörs.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att rätten på begäran av den utfärdande myndigheten, i avvaktan på beslut i fråga om överlämnande, ska besluta att en person som eftersöks för lagföring med stöd av en nordisk arresteringsorder antingen ska höras i Sverige eller överföras tillfälligt till den utfärdande staten. Övervägandena finns i avsnitt 5.

En skyldighet att handlägga en begäran om hörande eller tillfälligt överförande i avvaktan på beslut i överlämnandefrågan följer dels av arresteringsorderrambeslutet artikel 18, dels av artikel 21 avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Island och Konungariket Norge om förfarande för överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater och Island och Norge (EU-avtalet). Ett hörande genom videokonferens kan i förhållande till Finland ske om villkoren i artikel 6 digitaliseringsförordningen är uppfyllda. I förhållande till Danmark, Island och Norge

tillämpas i stället reglerna om hörande genom videokonferens i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Bestämmelsen är utformad på samma sätt som 5 kap. 5 a § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder (europeiska arresteringsorderlagen), se författningskommentaren till den bestämmelsen.

5 b § *Tingsrätten ska för prövningen av en begäran om tillfälligt överförande eller hörande i avvaktan på beslut om överlämnande hålla förhandling om den eftersökte begär det och det inte är uppenbart obehövligt.*

Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad ska han eller hon inställas.

Paragrafen, som är ny, reglerar frågan om handläggning av en begäran om hörande eller tillfälligt överförande i avvaktan på beslut. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Bestämmelsen är utformad på samma sätt som 5 kap. 5 b § europeiska arresteringsorderlagen, se författningskommentaren till den bestämmelsen.

5 c § *Polismyndigheten ska biträda vid verkställighet av ett beslut om tillfälligt överförande. Om den som ska överföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att överförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.*

Paragrafen, som är ny, reglerar Polismyndighetens ansvar vid verkställighet av ett beslut om tillfälligt överförande till den utfärdande medlemsstaten. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Bestämmelsen är utformad på samma sätt som 5 kap. 5 c § europeiska arresteringsorderlagen, se författningskommentaren till den bestämmelsen.

9 § *Har den eftersökte samtyckt till överlämnande får beslutet om överlämnande inte överklagas. Ett beslut om att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 4 § 4 får inte heller överklagas.*

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut krävs prövningstillstånd, om beslutet innebär att ärendet avgörs eller utgör ett sådant beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av ett slutligt beslut.

Ett överklagande av tingsrättens beslut som innebär att ärendet avgörs eller sådana beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut ska ha kommit in till tingsrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

Ett överklagande av ett av hovrätten meddelat beslut som avses i tredje stycket ska ha kommit in till hovrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

Paragrafen innehåller regler om överklagande. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första stycket* görs en ändring av rättelsekaraktär där 2 kap. 6 § har ändrats till 2 kap. 4 § fjärde punkten.

6 kap.

1 § Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, ska Kriminalvården besluta att verkställigheten av påföljden ska överföras till Sverige, *om inte den utfärdande staten därefter motsätter sig det.*

I paragrafen regleras när Kriminalvården får verkställa en frihetsberövande påföljd som rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat ska verkställas i Sverige. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Ändringen innebär att Kriminalvården inte får besluta att påföljden ska verkställas i Sverige om den andra nordiska staten motsätter sig det. Som utgångspunkt ska åklagaren under utredningen av om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige enligt 3 kap. 3 § försöka inhämta den utfärdande statens samtycke till att verkställigheten förs över till Sverige (se kommentaren till 2 kap. 6 §).

7 kap.

Återförande av en person som har överförts tillfälligt eller överlämnats till Sverige

1 § *Polismyndigheten ska ansvara för att återföra en person som*

1. har överförts tillfälligt till Sverige i avvaktan på beslut om överlämnande, eller

2. har överlämnats till Sverige för att lagföras här på villkor att personen senare återförs till den andra staten.

Om den som ska återföras är på fri fot får han eller hon, om det är nödvändigt för att återförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

Paragrafen behandlar det fallet att någon överförts tillfälligt till Sverige och ska återföras till den andra medlemsstaten (se artikel 18.1 arresteringsorderrambeslutet och artikel 21.1 EU-avtalet) eller har överlämnats till Sverige med ett villkor om återförande (se artikel 24.2 arresteringsorderrambeslutet, artikel 20.2 arresteringsorderkonventionen och artikel 27.2 EU-avtalet). Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Tillägget i *första stycket* är utformat på samma sätt som i 8 kap. 1 § europeiska arresteringsorderlagen, se författningskommentaren till den bestämmelsen.

3 § Om en svensk myndighet har utfärdat en nordisk arresteringsorder och den andra staten har beslutat om *ett tillfälligt överförande eller om ett överlämnande* till Sverige, ska Polismyndigheten ansvara för transporten i Sverige.

Bestämmelsen reglerar vem som bär ansvaret för transporter vid tillfälligt överförande eller överlämnande till Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Tillägget är utformat på samma sätt som i 8 kap. 3 § europeiska arresteringsorderlagen, se författningskommentaren till den bestämmelsen.

10.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket

2 kap.

Återförande av en person som har överförts tillfälligt eller överlämnats till Sverige

2 § *Bestämmelserna i 8 kap. 1 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder ska tillämpas, om*

1. en person som har överförts tillfälligt till Sverige i avvaktan på beslut om överlämnande ska återföras till Förenade kungariket, eller

2. en person har överlämnats till Sverige på villkor att han eller hon återförs till Förenade kungariket.

Paragrafen anger att om en person har överförts tillfälligt eller överlämnats till Sverige på villkor att han eller hon återförs till Förenade kungariket, tillämpas 8 kap. 1 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder (europeiska arresteringsorderlagen). Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Bestämmelsen blir nu tillämplig även när den eftersökte överförs tillfälligt till Sverige. Hänvisningen till 8 kap. 1 § europeiska arresteringsorderlagen innebär att Polismyndigheten ansvarar för återförandet. I övrigt hänvisas till författningskommentaren till 8 kap. 1 § europeiska arresteringsorderlagen.

Övriga ändringar är språkliga och redaktionella.

3 § Vid transport i Sverige av den som *tillfälligt överförts eller* överlämnats hit tillämpas 8 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Bestämmelsen reglerar vem som bär ansvaret för transporter vid tillfälligt överförande eller överlämnande till Sverige enligt en arresteringsorder enligt avtalet om handel och samarbete mellan Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, å ena sidan, och förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, å andra sidan, av den 30 december 2020 (handels- och samarbetsavtalet). Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Tillägget är utformat på samma sätt som i 8 kap. 3 § europeiska arresteringsorderlagen. I övrigt hänvisas till författningskommentaren till den bestämmelsen.

3 kap.

6 § Under det inledande förfarandet om överlämnande och under utredningen tillämpas 4 kap. 1 § andra stycket och 3 § första *och fjärde styckena* lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

En efterlysning som är registrerad i ett system för eftersökning av personer och som gäller utlämning eller överlämnande till Förenade kungariket ska jämföras med en arresteringsorder i avvaktan på att en sådan översänds.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat anges i avtalet eller i denna lag.

Beslut om kompletteringar enligt artikel 613.2 i avtalet fattas av åklagare.

Paragrafen anger i fråga om det inledande förfarandet och utredningen bl.a. att bestämmelserna i 4 kap. 1 och 3 §§ europeiska arresteringsorderlagen i relevanta delar ska tillämpas, och vilka bestämmelser som ska gälla vid utredningen. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.3.

Genom hänvisningen i *första stycket* till 4 kap. 3 § fjärde stycket europeiska arresteringsorderlagen framkommer åklagarens ansvar för att begära att privilegier eller immunitet som den eftersökte skyddas av ska upphävas i vissa situationer då Sverige är verkställande stat. I övrigt hänvisas till författningskommentaren till 4 kap. 3 § fjärde stycket europeiska arresteringsorderlagen.

Åtgärder före beslut om överlämnande

11 a § *Före ett beslut om överlämnande tillämpas 5 kap. 5 a § första och andra styckena, 5 b och 5 c §§ lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i frågor om tillfälligt överförande av den eftersökte till Förenade kungariket eller hörande av den eftersökte i Sverige.*

Paragrafen, som är ny, anger vilka regler som styr ett hörande eller ett tillfälligt överlämnande till Förenade kungariket i avvaktan på ett beslut om överlämnande.

Av paragrafen följer att 5 kap. 5 a § första och andra styckena, 5 b och 5 c §§ europeiska arresteringsorderlagen ska tillämpas när den utfärdande myndigheten i Förenade kungariket, i avvaktan på ett beslut i fråga om överlämnande enligt en arresteringsorder för lagföring, begär att den eftersökte ska höras enligt svensk rätt eller överföras tillfälligt till Förenade kungariket enligt artikel 616–617 i handels- och samarbetsavtalet. Det förhållandet att 5 kap. 5 a § tredje stycket inte ska tillämpas vid ett hörande i Sverige innebär att det inte krävs att en företrädare för Förenade kungariket närvarar vid ett hörande i Sverige. Däremot förutsätter handels- och samarbetsavtalet att den eftersökte vid hörandet ska ha rätt att biträdas av ett juridiskt ombud som utsetts i enlighet med Förenade kungarikets lagstiftning (se artikel 617.1 i handels- och samarbetsavtalet).

I övrigt hänvisas till författningskommentaren till 5 a–5 c §§ europeiska arresteringsorderlagen.

Sammanfattning av promemorian Handläggningen av en arresteringsorder i fråga om hörande eller tillfälligt överförande före ett beslut om överlämnande och om privilegier och immunitet

Promemorian innehåller i huvudsak förslag till ändringar i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder som avser att förtydliga det svenska genomförandet av regelverket i vissa delar samt anpassa det till EU-domstolens praxis. Förslagen innebär bl.a. följande:

- Om en arresteringsorder avser lagföring, ska den eftersökte på begäran av den utfärdande myndigheten antingen kunna höras i den verkställande staten eller överföras tillfälligt till den utfärdande staten.
- Om den eftersökte skyddats av privilegier eller immunitet i Sverige, ska de tidsfrister som gäller för ett ärende om överlämnande räknas från och med den dag tingsrätten har fått information om att privilegierna eller immuniteten upphört.
- Det ska krävas samtycke från den utfärdande staten för att ett överlämnande för verkställighet av en frihetsberövande påföljd ska kunna vägras och påföljden i stället verkställas i Sverige.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2026.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder

dels att 2 kap. 4–6 §§, 4 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 9 §§, 6 kap. 8 §, 7 kap. 1 §, 8 kap. 1 och 3 §§, och rubriken närmast före 8 kap. 1 §, ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 2 § ska lyda ”Strafftrösklar” och att rubriken närmast före 4 kap. 4 § ska lyda ”Lagens tillämpning i förhållande till de nordiska staterna i vissa fall”,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 5 kap. 5 a–5 c §§, och närmast före 5 kap. 5 a §, en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §¹

Överlämnande ska vägras om

1. gärningen har ägt rum innan den eftersökte fyllt femton år,
2. det skulle strida mot den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna eller de tilläggsprotokoll till konventionen som gäller som lag i Sverige,

3. gärningen omfattas av nåd eller ett annat beslut enligt 12 kap. 9 § regeringsformen, eller

4. gärningen har prövats genom en dom som fått laga kraft i en medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge och, vid en fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet.	4. gärningen har prövats genom en dom som fått laga kraft i en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid en fällande dom, påföljden har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i domslandet.

5 §²

Överlämnande för en gärning får vägras om

1. det enligt 20 kap. 7 § rättegångsbalken eller motsvarande bestämmelse i annan lag har beslutats att inte åtala för gärningen,

2. gärningen har prövats genom en dom som fått laga kraft i en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller	2. gärningen har prövats genom en dom som fått laga kraft i en annan stat än en medlemsstat i Europeiska unionen och, vid en

¹ Senaste lydelse 2024:43.

² Senaste lydelse 2025:160.

Norge och, vid en fällande dom, fällande dom, påföljden har påföljden har avtjänats eller är avtjänats eller är under under verkställighet eller inte verkställighet eller inte längre kan längre kan verkställas enligt verkställas enligt lagstiftningen i lagstiftningen i domlandet, domlandet,

3. en förundersökning har inletts eller ett åtal har väckts i Sverige för gärningen,

4. gärningen har begåtts i Sverige och påföljd inte längre får dömas ut enligt svensk lag på grund av preskription, eller

5. den europeiska arresteringsordern avser verkställighet av en frihetsberövande påföljd som har dömts ut efter en förhandling där den eftersökte inte var personligen närvarande och den utfärdande myndigheten inte har bekräftat att något av villkoren i artikel 4a.1 i rambeslutet är uppfyllt.

6 §³

Rätten får besluta att den frihetsberövande påföljd som den europeiska arresteringsordern avser ska verkställas i Sverige, om

Om den utfärdande staten samtycker till att den frihetsberövande påföljd som den europeiska arresteringsordern avser verkställs i Sverige, *får rätten besluta att den påföljden ska verkställas i Sverige, om*

1. den eftersökte är svensk medborgare eller bosatt i eller uppehåller sig i Sverige,

2. den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige, och

3. den eftersöktes sociala återanpassning underlättas om påföljden verkställs i Sverige.

4 kap.

3 §

Om en arresteringsorder har skickats direkt enligt 1 § eller om det på annat sätt framkommer att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, *skall* åklagaren utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år *skall* det dessutom utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Utredningen *skall* bedrivas *med skyndsamhet*. Den tidsfrist som kan komma att gälla för tingsrätten

Om en arresteringsorder har skickats direkt enligt 1 § eller om det på annat sätt framkommer att den som eftersöks enligt en arresteringsorder befinner sig på en viss plats i Sverige, *ska* åklagaren utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år *ska* det dessutom utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Utredningen *ska* bedrivas *skyndsamt*. Den tidsfrist som kan komma att gälla för tingsrätten

enligt 5 kap. 3 § *skall* beaktas vid utredningen.

enligt 5 kap. 3 § *ska* beaktas vid utredningen.

Om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet som riksdagen eller en svensk myndighet kan upphäva, ska åklagaren utan dröjsmål begära att immuniteten eller privilegierna upphävs.

5 kap.

3 §⁴

Tingsrätten ska meddela beslut i fråga om överlämnande senast trettio dagar efter det att den eftersökte har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast trettio dagar efter det att den eftersökte har underrättats om innehållet i arresteringsordern.

Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, ska beslutet meddelas senast tio dagar efter det att samtycket har avgetts.

Tingsrätten får, om det finns särskilda skäl, meddela sitt beslut senare än vad som sägs i första eller andra stycket.

Om den eftersökte skyddats av privilegier eller immunitet avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet i Sverige, ska fristerna i första och andra stycket räknas från och med den dag tingsrätten har informerats om att privilegierna eller immuniteten upphört.

Om det finns särskilda skäl får tingsrätten meddela sitt beslut senare än vad som sägs i första eller andra stycket.

Åtgärder före beslut om överlämnande

5 a §

På begäran av den utfärdande myndigheten ska rätten, i avvaktan på ett beslut om överlämnande i fråga om en arresteringsorder som avser lagföring, antingen besluta att den eftersökte

1. hörs av en åklagare enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte något annat följer av denna lag, eller

2. överförs tillfälligt till den utfärdande medlemsstaten på

⁴ Senaste lydelse 2011:1177.

villkor att han eller hon ska återföras till Sverige för att närvara vid en förhandling som rör överlämnandet.

Ett förhör eller ett överförande av den eftersökte enligt första stycket ska genomföras enligt de villkor som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten. En företrädare för den utfärdande medlemsstaten ska delta vid ett förhör enligt första stycket 1 och får med åklagarens samtycke ställa frågor direkt till den som hörs.

5 b §

Tingsrätten ska för prövningen av en begäran om tillfälligt överförande eller hörande i avvaktan på beslut om överlämnande hålla förhandling om den eftersökte begär det och det inte är uppenbart obehövt.

Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad ska han eller hon inställas.

5 c §

Polismyndigheten ska biträda vid verkställighet av ett beslut om tillfälligt överförande. Om den som ska överföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att överförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

9 §⁵

Ett beslut att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 6 § får inte överklagas. Har den eftersökte samtyckt till överlämnande enligt 4 kap. 9 § får beslutet om överlämnande inte överklagas.

Ett beslut att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 3 § 7 får inte överklagas. Har den eftersökte samtyckt till överlämnande enligt 4 kap. 9 § får beslutet om överlämnande inte överklagas.

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut krävs prövningsstillstånd, om beslutet innebär att ärendet avgörs eller utgör ett sådant beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av ett slutligt beslut.

6 kap.

8 §⁶

Om överlämnande har beviljats enligt denna lag och en rättslig myndighet i den medlemsstat dit överlämnande har skett gör en framställning till åklagaren om tillstånd

1. att lagföra eller straffa den som har överlämnats även för gärningar som inte omfattades av överlämnandet, eller

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge överlämna den som har överlämnats från Sverige,

prövas ärendet med tillämpning av 2–5 kap. Behörig tingsrätt är den som prövade frågan om överlämnande.

Vad som i 2–5 kap. sägs om tvångsmedel och frister ska inte tillämpas i de fall som avses i första stycket. Offentlig försvarare ska förordnas för den som har överlämnats. Den som har överlämnats ska ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Tingsrätten prövar om det finns skäl att hålla en muntlig förhandling.

2. att till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, Island eller Norge överlämna den som har överlämnats från Sverige,

prövas ärendet med tillämpning av 2, 4 eller 5 kap. Behörig tingsrätt är den som prövade frågan om överlämnande.

Vad som i 2, 4 och 5 kap. sägs om tvångsmedel och frister ska inte tillämpas i de fall som avses i första stycket. Offentlig försvarare ska förordnas för den som har överlämnats. Den som har överlämnats ska ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Tingsrätten prövar om det finns skäl att hålla en muntlig förhandling.

Ett beslut enligt första stycket ska fattas inom 30 dagar från det att åklagaren har tagit emot framställningen.

7 kap.

1 §⁷

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § eller 7 § första stycket har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, tillämpas lagen (2015:96) om erkännande och verkställighet av frihetsberövande påföljder inom Europeiska unionen, med undantag för 3 kap. 1–5 §§ den lagen. Vid tillämpning av 3 kap. 15 § den lagen krävs inte någon begäran från behörig myndighet i den andra staten för att tvångsmedel ska få användas.

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att den frihetsberövande påföljden ska verkställas i Sverige, får en fråga om häktning enligt 3 kap. 15 och 16 §§ lagen om erkännande och verkställighet av frihetsberövande

⁶ Senaste lydelse 2011:1177.

⁷ Senaste lydelse 2024:43.

påföljder inom Europeiska unionen tas upp på yrkande av åklagaren utan ett föregående beslut om anhållande.

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, ska en verkställbarhetsförklaring inte beslutas om den utfärdande medlemsstaten motsätter sig att verkställigheten överförs.

8 kap.

Återförande av personer som har överlämnats till Sverige

Om en person har överlämnats till Sverige för att lagföras här på villkor att personen senare återförs till den andra staten, ska Polismyndigheten se till att den som har överlämnats återförs.

Återförande av en person som har överförs tillfälligt eller överlämnats till Sverige

1 §⁸

Polismyndigheten ska ansvara för att återföra en person som
1. ska återföras till den verkställande medlemsstaten efter att ha överförs tillfälligt till Sverige i avvaktan på beslut om överlämnande, eller
2. har överlämnats till Sverige för att lagföras här på villkor att personen senare återförs till den andra staten.

Om den som ska återföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att återförandet ska kunna genomföras, omhändertaras och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

3 §⁹

Om en svensk myndighet har utfärdat en europeisk arresteringsorder och den andra medlemsstaten har beslutat om *överlämnande* till Sverige, ska Polismyndigheten ansvara för transporten i Sverige.

Om en svensk myndighet har utfärdat en europeisk arresteringsorder och den andra medlemsstaten har beslutat om *ett tillfälligt överförande eller om ett överlämnande* till Sverige, ska Polismyndigheten ansvara för transporten i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2026.

⁸ Senaste lydelse 2024:43.

⁹ Senaste lydelse 2017:129.

Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1165) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2011:1156) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder

dels att 2 kap. 6 §, 3 kap. 3 §, 4 kap. 3 och 9 §§, 6 kap. 1 § och 7 kap. 1 och 3 §§, och rubriken närmast före 7 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas tre nya paragrafer, 4 kap. 6 a–6 c §§, och närmast före 4 kap. 6 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

6 §¹

Rätten får besluta att den frihetsberövande påföljd som den nordiska arresteringsordern avser ska verkställas i Sverige, om

Om den utfärdande staten samtycker till att den frihetsberövande påföljd som den nordiska arresteringsordern avser verkställs i Sverige, får rätten besluta att den påföljden ska verkställas i Sverige, om

1. den eftersökte är svensk medborgare eller är bosatt i eller uppehåller sig i Sverige,

2. den eftersökte begär att påföljden ska verkställas i Sverige, och

3. den eftersöktes sociala återanpassning underlättas om påföljden verkställs i Sverige.

3 kap.

3 §

Om en nordisk arresteringsorder har skickats direkt till åklagaren eller det annars är känt att den eftersökte befinner sig på en viss plats i Sverige, ska åklagaren skyndsamt utreda om det finns förutsättningar för överlämnande från Sverige. Den tidsfrist som gäller för tingsrätten enligt 4 kap. 3 § andra stycket ska beaktas. När den som begärs överlämnad för lagföring är under arton år, ska det utredas om lagföringen kan ske i Sverige.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat sägs i denna lag.

Om den eftersökte skyddas av privilegier eller immunitet som riksdagen eller en svensk myndighet kan upphäva, ska åklagaren utan dröjsmål begära att immuniteten eller privilegierna upphävs.

¹ Senaste lydelse 2024:44.

4 kap.

3 §

Samtycker den eftersökte till överlämnande, ska beslut i fråga om överlämnande meddelas senast tre dagar efter det att samtycket har lämnats.

I övriga fall ska tingsrätten meddela beslut i fråga om överlämnande senast fjorton dagar efter det att den eftersökte har gripits eller, när något gripande i ärendet inte har skett, senast fjorton dagar efter det att den eftersökte har underrättats om innehållet i den nordiska arresteringsordern.

Om det finns särskilda skäl får beslutet meddelas senare än vad som sägs i första eller andra stycket. Beslutet ska då meddelas så snart det är möjligt.

Samtycker den eftersökte till ett överlämnande, ska beslut i fråga om överlämnande meddelas senast tre dagar efter det att samtycket har lämnats.

Om den eftersökte skyddats av privilegier eller immunitet avseende rättsliga förfaranden eller verkställighet i Sverige, ska fristerna i första och andra stycket räknas från och med den dag tingsrätten har informerats om att privilegierna eller immuniteten upphört.

Om det finns särskilda skäl får beslutet meddelas senare än vad som sägs i första eller andra stycket. Beslutet ska då meddelas så snart det är möjligt.

Åtgärder före beslut om överlämnande

6 a §

På begäran av den utfärdande myndigheten ska rätten, i avvaktan på ett beslut om överlämnande i fråga om en arresteringsorder som avser lagföring, antingen besluta att den eftersökte

1. hörs av en åklagare enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte något annat följer av denna lag, eller

2. överförs tillfälligt till den utfärdande staten på villkor att han eller hon ska återföras till Sverige för att närvara vid en förhandling som rör överlämnandet.

Ett förhör eller ett överförande av den eftersökte enligt första stycket ska genomföras enligt de villkor som fastställs i samförstånd med den utfärdande myndigheten. En företrädare för den utfärdande

medlemsstaten ska delta vid ett förhör enligt första stycket 1 och får med åklagarens samtycke ställa frågor direkt till den som hörs.

6 b §

Tingsrätten ska för prövningen av en begäran om tillfälligt överförande eller hörande i avvaktan på beslut om överlämnande hålla förhandling om den eftersökte begär det och det inte är uppenbart obehövt.

Till förhandlingen ska åklagaren och den eftersökte kallas. Är den eftersökte anhållen eller häktad ska han eller hon inställas.

6 c §

Polismyndigheten ska biträda vid verkställighet av ett beslut om tillfälligt överförande. Om den som ska överföras är på fri fot får han eller hon, om det bedöms vara nödvändigt för att överförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

9 §

Har den eftersökte samtyckt till överlämnande får beslutet om överlämnande inte överklagas. Ett beslut om att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 6 § får inte överklagas.

För att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut krävs prövningstillstånd, om beslutet innebär att ärendet avgörs eller utgör ett sådant beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av ett slutligt beslut.

Ett överklagande av tingsrättens beslut som innebär att ärendet avgörs eller sådana beslut som får överklagas endast i samband med överklagande av slutligt beslut ska ha kommit in till tingsrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

Ett överklagande av ett av hovrätten meddelat beslut som avses i tredje stycket ska ha kommit in till hovrätten inom en vecka från den dag då beslutet meddelades.

Har den eftersökte samtyckt till överlämnande får beslutet om överlämnande inte överklagas. Ett beslut om att inte bevilja överlämnande i fall som avses i 2 kap. 4 § 4 får inte överklagas.

6 kap.

1 §²

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, ska Kriminalvården besluta att verkställigheten av påföljden ska överföras till Sverige.

Om rätten med stöd av 2 kap. 6 § har beslutat att en frihetsberövande påföljd ska verkställas i Sverige, ska Kriminalvården besluta att verkställigheten av påföljden ska överföras till Sverige, *om inte den utfärdande staten motsätter sig det.*

7 kap.

Återförande av personer som har överlämnats till Sverige

Återförande av en person som har överförts tillfälligt eller överlämnats till Sverige

1 §³

Om en person har överlämnats till Sverige för att lagföras här på villkor att personen senare återförs till den andra staten, ska Polismyndigheten se till att den som har överlämnats återförs.

Polismyndigheten ska ansvara för att återföra en person som

1. ska återföras till den verkställande medlemsstaten efter att ha överförts tillfälligt till Sverige i avvaktan på beslut om överlämnande, eller

2. har överlämnats till Sverige för att lagföras här på villkor att personen senare återförs till den andra staten.

Om den som ska återföras är på fri fot får han eller hon, om det är nödvändigt för att återförandet ska kunna genomföras, omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten, dock längst under 96 timmar.

3 §⁴

Om en svensk myndighet har utfärdat en nordisk arresteringsorder och den andra staten har beslutat om *överlämnande* till Sverige, ska Polismyndigheten ansvara för transporten i Sverige.

Om en svensk myndighet har utfärdat en nordisk arresteringsorder och den andra staten har beslutat om *ett tillfälligt överförande eller om ett överlämnande* till Sverige, ska Polismyndigheten ansvara för transporten i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2026.

² Senaste lydelse 2024:44.

³ Senaste lydelse 2024:44.

⁴ Senaste lydelse 2017:128.

Förslag till lag om ändring i lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser till delar av avtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2021:709) med kompletterande bestämmelser till delar av avtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket

dels att 2 kap. 2 och 3 §§ och 3 kap. 6 §, och rubriken närmast före 2 kap. 2 §, ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf 3 kap. 11 a §, och närmast före 3 kap. 11 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Återförande av personer som har överlämnats till Sverige

Om en person har överlämnats till Sverige på villkor att han eller hon återförs till Förenade kungariket, tillämpas 8 kap. 1 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Återförande av en person som har överförts tillfälligt eller överlämnats till Sverige

2 §

Om en person som har överförts tillfälligt till Sverige i avvaktan på beslut om överlämnande ska återföras till Förenade kungariket eller om en person har överlämnats till Sverige på villkor att han eller hon återförs till Förenade kungariket, tillämpas 8 kap. 1 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

3 §

Vid transport i Sverige av den som *överlämnats* hit tillämpas 8 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Vid transport i Sverige av den som *tillfälligt överförts eller överlämnats* hit tillämpas 8 kap. 3 § lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

3 kap.

6 §

Under det inledande förfarandet om överlämnande och under utredningen tillämpas 4 kap. 1 § andra stycket och 3 § första *stycket* lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder.

Under det inledande förfarandet om överlämnande och under utredningen tillämpas 4 kap. 1 § andra stycket och 3 § första *och fjärde styckena* lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige

enligt en europeisk arresteringsorder.

En efterlysning som är registrerad i ett system för eftersökning av personer och som gäller utlämning eller överlämnande till Förenade kungariket ska jämföras med en arresteringsorder i avvaktan på att en sådan översänds.

Vid utredningen tillämpas bestämmelserna om förundersökning i brottmål, om inte annat anges i avtalet eller i denna lag.

Beslut om kompletteringar enligt artikel 613.2 i avtalet fattas av åklagare.

Åtgärder före beslut om överlämnande

11 a §

I avvaktan på ett beslut om överlämnande tillämpas 5 kap. 5 a–5 c §§, utom 5 a § andra stycket andra meningen, lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder i frågor om tillfälligt överförande av den eftersökte till Förenade kungariket eller hörande av den eftersökte i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2026

Förteckning över remissinstanserna

Bilaga 3

Efter remiss har yttrande över promemorian lämnats av Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Göteborgs tingsrätt, Justitiekanslern, Kriminalvården, Malmö tingsrätt, Polismyndigheten, Stockholms tingsrätt, Sundsvalls tingsrätt, Svea hovrätt, Sveriges advokatsamfund, Sveriges domareförbund, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Säkerhetspolisen, Södertörns tingsrätt, Tullverket, Umeå tingsrätt, Umeå universitet (Juridiska institutionen) Uppsala tingsrätt, Åklagarmyndigheten, Örebro universitet (institutionen för beteende-, social- och rättsvetenskap).

Riksdagens Ombudsmän (JO) har avstått från att yttra sig.